Ba

Lat:

SPONSA CHRISTI
SANCTA ROSA
DE S. MARIA
VIRGO PERVANA

Tertij Ordinis Sancti Patris

DOMINICI

Compendio enarrata.

Prius Romæ

Nunc iterum in Polonia, recusa.

Cum licentia Superiorum.

CRACOVIÆ,
Apud Stanislaum Piotrkowczyk,
S.R.M. Typogr. A. 1671.

S

W

[illegible]

A

P[illegible]

SPONSA CHRISTI
SANCTA ROSA
DE S. MARIA
VIRGO PERVANA

Tertij Ordinis Sancti Patris

DOMINICI

Compendio enarrata.

Prius Romæ

Nunc iterùm in Polonia, recuſa:

Cum licentia Superiorum.

CRACOVIÆ,
Apud Stanislaum Piotrkowczyk,
S.R.M. Typogr. A. 1671.



Delicium cæli, flos & lectissimus Orbis,
  Peruano creuit, quæ Rosa pulchra, solo.
Dum sibi Magnificus per Te Placidissime Mystes,
  In Triados templo congeminatur honos.
Cælitùs ipsa tibi faustissima quæq; precatur.
  Sis placitumq; Tui, corq; caputq;, gregis.

In Limenſes Spinas
SANCTÆ ROSÆ,
ACROSTICHIS.

Res noua Chriſte tuas pungit Rosa dia medullas,
Opprimat auricomum cùm fera ſpina caput.
Spinis en roſeis configeris ô bone IESV!
An decet à tenerâ ſpina moleſta Rosa.
Lima mihi dulces ſpinas producit amoris.
Infligit cordi vulnera chara meo.
Me Rosa Limenſis ſoboles placidiſſima terræ,
Eiaculans animo ſpinea tela ſuo:
Non ſegni figit iactu, ſed figitur ipſa,
Spinis, & pariter concalet ipſa meis.
Inque vicem noſtras ſpinas ſentimus vtrinque,
Sic Rosa ſpina mihi; ſic ego ſpina Rosæ.

ECHO
ROSÆ AMERICANÆ
IN
EVROPÆ
RESONANS PLAGA.

Responde gelidis, habitans conuallibus ECHO
Orbis cur laudans I, ROSA clamat? AMAT.
Hæc mundi spinas tollet, dans prospera: SPERA.
Cunctis nec rerum copia deèrit: ERIT.
Hæc & Lechiadis pacem reparabit. ARABIT.
Et bellum fugiet triste Polonus: ONVS.
Sic sic ad Diuam, precibus concurritur: ITVR.
Et tuto tendit, remige nauita: ITA.
Da ROSA, nunc roseos annos da viuere: VERE.
Atque frui cœlo, post bona fata: DATA.
Si mihi vera refers Echo ipsa Valeto: VALETO.
Donec Nostra iterùm, dicta nouabis: ABIS.

SPONSA CHRISTI BEATA ROSA

De Sancta Maria, Virgo Peruana, Tertij Ordinis S. P. Dominici, Compendio Enarrata.

CAPVT I.

B. Rosæ Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis.

ROSA â Sancta Maria, Flos delibatus terrarum orbis nuper inuenti, patriam habuit Limam, Regiam Peruuiæ Vrbem: Parentes Gaſparem de Floribus, Mariam ab Oliua, ſtirpe, non item opibus, nobiles. Illam Mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigeſima, enixa eſt, feliciſſimo partu, ſolita cæteroqui in aliorum puerperijs mirè torqueri: & prodiuit Infans ſecundis pelliculis inuoluta, veluti naſcuntur Roſæ. Iſabellæ nomen inditum illi fuit ab auia materna Iſabella de Herrera. Sed cum à matre, alijſque viſa fuerit reparanda Roſa inſidere vultum trimeſtris paruulæ in cunis quieſcentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit, & Beatiſſima Virgo myſtica Roſa, iuſſit illam annis adultam à S. Maria cognominari, adeoque prima forſan hæc fuit, quæ non ſolum diuinitus nomen, vt alij, ſed & cognomen acceperit. Eadem infanti Roſæ, quæ D. Catharinæ Senenſi, indoles quieta, ſuauis, lepida: nunquam ſtridulis vagitibus turbauit ædes, plorauit nunquam, niſi cum ſemel in alienam domum illata eiulatu po-

tu popoſcit maternas latebras, iam tùm ſibi gratiſſimas. Prodigioſum ſpecimen heroicæ tolerantiæ, trimula exhibuit, namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, ſortè correpto dolorem egregiè diſſimulauit, & manum abſcondit, matri eò properanti. Hilaris deinde, ſenſit acribus remedijs totum ferè vnguem abſumi, & reſiduum lento, ac violento forfice radicitus auelli: attonito adhæc Ioanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expalleſcere nunquam vidit, tempore acerbiſſimæ curationis. Et præciſa nouaculâ, vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improſperè, ab imperita matre, noxiam medelam, bullis turgidum, ac foſſulis profundè vlceratum, à quadrimula Beata Roſa gemitum nullum, aut moleſtiæ notam expreſſit, cum tamen acerrimus dolor, totum corpuſculum identidem improuiſa agitatione concuteret, & ſolidam noctem ſub efferi cruciatus ardore voraci tranſegiſſet. Duos ſupra quadraginta dies, vt nouam cutem induceret Chirurgus, Virginem lancinauit: ac deinde ſexenni ex intimo nare phaſeolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Beata Roſa mira conſtantia. Hæc rudimenta ſpinarum, noſtrum florem excoluere, vt gratiſſimum Sponſo, in ipſa infantia, odorem exhiberet ſuauiſſimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater, inter ludendum, luto illius comam imbuerat, quod cum B. Roſæ, non contemptum, at ſordes auerſatæ, accidiſſet ingratum, ſcito, inquit frater, concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos inferni rudentes eſſe, quibus illaqueantur incautæ animæ,

vt in gehennam æternam detrahantur. Hæc verba Beatæ Rosæ animum altiùs penetrarunt, & ad altissimam Dei notitiam, vastissimæ illius menti, aditum aperuerunt. Igitur statim exarsit in illa mirus conatus orandi, adeò vt nec dormiens cessaret à frequentibus precibus, quibus perpetim inuigilabat: Et iam tùm rapi se apertissimè animaduertit, ad premenda heroica vestigia S. Catharinæ Senensis, qua duce quinquẽnis B. Rosa lilium virginitatis Deo consecrauit sponsione solemni, & mox capillos, inscia matre, sibi abscidit, ad viuam vsque cutem. Diuinus hic ardor, puellam inuasit, sub ipsum vsus rationis diluculum, vt asserunt illius animæ moderatores, qui omnes testati deinde sunt, nunquam illam à recto tramite grauioris admissione criminis exerrasse.

CAPVT II.

Beatæ ROSÆ erga parentes mira obedientia, pietas, sollicitudo.

QVòd à parentum æquis imperijs non latum quidem vnguem deflexerit B. Rosa, sit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigiosæ, quòd fuerit diuini, humanique obsequij retinentissima, cum pugnantia inter se Deus, ac genitrix, imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, vt natiuam oris pulchritudinem, fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu, insultare seculi genio, docebat Deus. Capiti aliquando circumdare compulsa sertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte suffixit ob-

longam acum, adeoque corollam capiti validè impreſſit, vt aliena manu contentis viribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ delicati candoris elegantiam augerent, induit iubente Matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam indico pipere, quod mordaciſſimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi obliniebat, vt arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci, ferendæ, potiorem ducens oculorum pupilla ſolitudinem, quam tanto pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obuia, vilique materia, quam pro amictu induit, mirum in modum exultans. Vel ergo matrem infimis precibus exorabat, vt ſibi liceret cruentis diuini Sponſi veſtigijs inſiſtere, vel mitia imperia ingenioſè eludebat: veluti cum iuſſa, non lignis, at lana farcire ceruical, lanæ vim tantam operosè ſtipauit, vt ligno caput videretur immitti. Quid quòd non Matri ſolùm ſine cuius venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, ſed & domeſtico mancipio alacris obtemperabat, præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum Mater non rarò ſubirata veniam libandæ aquæ B. Roſæ denegaret, inſcia, filiam nunquam bibere, niſi ipſa annuiſſet, in ſex & plures dies Virgo fraudabat ſitim. Hiſpidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulſarent, B. Roſæ manibus ex morbo contractis in cauta mater admouit, addito imperio, ne illas abijceret; tolerauit

obſti-

obſtinato ſilentio B. Roſa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accenſæ manus turgidis vndique tuberculis vlceratæ ſunt. Quin & poſt mortem à religioſi Cœnobij Præſide iuſſa B. Roſæ imago argentum diù multùmque fruſtra quæſitum menſæ ſuperimponere, impoſuit illicò, animante mortuos colores obtemperandi ſtudio. Quæ verò cetera illius in parentes obſeruantia, pietas, amor? exhauſta viribus ad mediam vſque noctem laborem protrahebat, vt illorum egeſtati conſuleret, & licet duodecim quotidie horas diuinis alloquijs conſecraret, tot muliebria penſa quotidie conficiebat, quot alia quæuis celerrima vix quatriduo: idque tanta elegantia, & cura, vt humanam artem ſuperare viderentur, quàmuis non raro dum flores acu pingeret, animo à ſenſibus auocato diuina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus vænum expoſitis aliquod lucrum parentibus accederet: & Sponſum cœleſtem aliunde miris, & arcanis modis ſupplere ſolitum, candidè confeſſa eſt religioſo viro At ſi fortè parentes ægri decumberent, lecto aſſidebat inſomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operoſiſſima Virgo, vt ſolatium illis afferret. Hic præterire non debeo prodigioſam lætitiam, quam ipſa moriens dolenti Matri, ac ſecum exanimandæ impetrauit; tanta enim cœleſtis dulcedinis vbertas maternum pectus inundauit, vt iureiurando faſſa ſit, imparem ſe gaudio inſolito perſerendo plurimos dies iucundiſſimè laboraſſe, & hoc argumento manifeſtè aſſequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans ciuitatem Dei B. Roſam ſuam recrearet.

CAPVT III.

Beata Rosa, *vt ſequatur veſtigia S. Catharinæ Senenſis, Tertio S. P. Dominici Ordini, adſcribitur.*

QVi ſanctiſſimam Virginem, Catharinam Senenſem cum Beata Roſa noſtra componat, incertus animi ſit, indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; vſque adeò B. Roſa Catharinæ inſtitutum vitæ, mores integerrimos, beneuolentiſſimi Numinis dona, & ipſa tandem lineamenta vultus expreſſit. Connubii, cui nobili, & honeſtiſſimo deſtinabatur, ſpem amputare viſa eſt excidio capillorum. Sed egregia formæ venuſtas, acre iudicium, ſuauitas erectæ indolis, elegātiſſimi mores, ſancto Virginis conſilio, aduerſabantur. Roſeum illa candorem ieiunijs deterere, natiuam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere, manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur, viua calce amburere, ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeò vt aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, neſemel quidem videre dignata vicinum deliciarum hortum, aut percelebre ſpectaculum molium indicarum. Plures nihilominùs inuita accendit ambitu honeſtiſſimi thalami, ac præcipuè Matrona genere, & opibus clara, illa vnico filio ſuo Sponſam optabat, & gratiſſimum hoc erat B. Roſæ parentibus, ac fratribus, qui nuptiarũ nomine exanimatã, probris, conuicijs, alapis, calcib⁹ impetebant, veluti Lapa-Ma-

ter

ter S. Catharinam, cuius ad instar B. Rosa iniurijs omnibus æquissimo animo deuoratis; in S. Dominici viridarium tandem insita fuit, adscripta Terciæ sanctissimi Patris familiæ, licet illam inuitasset cœnobia nobilissima, optarat S. Archiepiscopus Turibius, ab illa præcipuè sacræ domus, quæ tunc surgebat, fundamẽta poni, B. Rosa studiosa sequi Seraphicæ Magistræ suæ Catharinæ Senensis Ideam, quam quinquennis elegerat, vitæ instituto, moribus, habitu repræsentandam, non tamen suo consilio nimium tribuere, & parùm sapiẽtum virorum arbitrio videretur, in viam se aliquando dederat, Sanctissimæ Incarnationis Monasterium, ingressura. At cum vltimum vale diceret Rosariano Sacello Deiparæ, visa est vt rupes adnasci solo, & frustra in pedes exilire tentauit, aduocato sæpius ad opem ferendam, germano fratre, contentisque viribus connisso; quòadusque decreto regressu ad domesticas latebras, alacritate mira, surrexit. Et alio prodigio Deus ad premenda Catharinæ vestigia B. Rosam inuitauit; nam ex Papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrum peruolitant, vnus nigro tantum, alboque colore pulcherrimè striatus, circumuolitauit B. Rosam, quæ diuinum hoc esse responsum intellexit, vt velut animo dudum agitauerat Prædicatorij Ordinis, tertium habitum amplecteretur. Ab illo semel induto, vix non dimouit B. Rosam modestissimi animi demissio; nam gliscente eius nominis celebritate, cæpit monstrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipsique D. Catharinæ Senensi, non rarò comparari. Et meritò; nam adeò

adeò ſanctæ Magiſtræ ſuæ virtutes induit, vt ſemel tacitè miranti Confeſſario, viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis, ſic transformata, vt viua ſimilitudine ipſiſſimam S. Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam carò illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſſimi Roſarij flexis humi genibus, inter orandum placidiſſimo animi deliquio, ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niueo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac ſcintillatim radiare, ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtendit, ſe in hoc vitæ inſtituto diuinitus confirmatam.

CAPVT IV.

B. Rosæ mira animi ſubmiſſio, virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FVndamentum reliquarum virtutum, modeſtiſſimi animi ſubmiſſio, tam altas in hac Virgine radices egit, vt ſuum vnicè contemptum perpetuo ſtudio quæſiuiſſe viſa fuerit. Parum illi fuiſſet, domeſticæ ancillæ officijs diſtineri, niſi & infra illam ſe demiſiſſet. Quamobrem ſæpe Marianam agreſtem ſeruam adigebat, vt ſe deiectam humi pedibus proculcaret. Exultabat iniurijs proſciſſa ob ſingularem vitæ rigorem, at ſuis laudibus vulnerata, ſpineam coronam, qua tempora clam obſederat, violento pugno capiti altiùs infigebat. A Regio Quæſtore, qui ſupremis tribus B. Roſæ annis ſuam domum conſecrari ambiuit,

uit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos celare consueta, ne medicæ sibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus distabesceret, vt crederetur ob immania crimina, à vindice Numine flagellari. Quin & mirari se, cur nondum terram infelicem, quæ suis piaculis onerabatur, abysso demerserit Vltor Deus, sanctè affirmabat. Et enormium quidem scelerum ream illam credidisses, cum obruta lacrymis, & singultans procumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amisit haustam à sacro fonte diuinorum munerum vbertatem, & laborandum Confessarijs erat inuestigantibus quid ad suum forum certò spectaret, nullum enim ab illius ore verbum, excidit obstreperum, criticum, nihil in eius moribus triste, nil austerum; sed tota serena erat, & benigna, adeò vt negasses Rosam esse, quæ spinis carebat. Cumque integerrimo singulos amore complecteretur, à Dei hominumque charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura eius animum sollicitauit; quin interrogata aliquando, num qua re præter diuinas delicias innocue caperetur, negauit se vllatenus posse rebus perituris exhilarari. At virgineum illius candorem nulla vnquam veniali macula afflatum fuisse, nec in toto vitæ cursu ne semel quidem illi in animum cogitationem obrepsisse, iurati asseruere vndecim Religiosi viri, quotquot generalem Virginis confessionem exceperunt. Postquàm egregiam formam assiduis macerationibus, diuturna inedia, & aqua gelida

lida toti corpori creberrimè ſuperfuſa, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, vtque innocentiſſimum pœnitentiæ ſimulacrum, ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horreſcens, viuidum illicò in genas colorem, vigorem in oculos, precibus reuocauit; adeò, vt cum domum rediret ſub meridiem ſextæ feriæ ſanctioris hebdomadæ, roſeo vultu, inſtar Auroræ ſubuiuida, & amœna, congerrones quidam iuuenes audaciſſimi in prætereuntem iocari ſint, quaſi reducem à conuiuio, & opiparè habitam. Illa verò quadraginta elapſos dies pane tantùm, & aqua durauerat: & horas tunc triginta immota perſtiterat in Templo S. Dominici precibus inſiſtens, cibique omnis expers, ac potus. Maius illi ſtudium fuit premendi reliquas diuinas dotes, ideòque Deum à teneris annis flagitauerat, ne cui mortalium ſineret innoteſcere, quæ ſuum intra animum operari dignaretur, cumque illius votis annuerit Sponſus diuinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quæ vt maxima, & ſingularia, ſpirituales Virginis Patres, ab illa expiſcari potuerunt. Quid quòd ſuperos habuit adminiſtros modeſtiæ ſuæ, & cùm aliquando, tēplum ingreſſam, conſternaſſet ſubita recordatio, deſtituti, in patenti cubiculo, ſeuerioris ad domandum corpuſculum, inſtrumenti, deſignauit animo locum, in quo illud ſupprimi à Cœli Regina exoptabat, vt domeſticos lateret, & regreſſa, reperit famularem ſuæ demiſſioni præſtitam operam, à ſuperùm Imperatrice.

CAPVT

CAPVT V.

Beatæ ROSÆ mira Abstinentia, prodigiosa ieiunia: Eadem, tenerum corpus, ciliciis, flagris, catenis, domat.

LAboraret, opinor, historiæ fides, prodigiosa B. Rosæ ieiunia recensendo, nisi Lector admoneretur, compendium hoc, quo sanctissimæ Virginis vita delineatur, à remissoriali, vt dicunt, processu fide bona extractum fuisse. Beata Rosa profectò per D. Catharinæ Senensis vestigia mirabiliter ad summum inediæ culmen euasit. Penè infans omni sibi fructuum esu interdixit, qui suauissimi in Peruvia nascuntur. Sexennis, tres hebdomadæ dies, nil præter panem & aquam, degustare cœpit. Anno verò ætatis decimoquinto se obstrinxit voto, nunquam delibandi carnē, nisi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare, nefas fuisset; quod si aliquando fulminabatur, maximo stomachi supplicio, pœnas dabat virtutis eximiæ, & non rarò nauseantem, ardentissima febris inuasit: quoties verò iam lecto defixam delicatis edulijs ad salutem reuocare tentarunt, in manifestum vitæ discrimen adduxere; cum è conuerso, panis frustulum aquæ infusum, præsentissimam illi sanitatem sæpenumero redonauerit. Quod prodigiū nulli admirationem incutiat, nam Christus ipsam B. Rosam docuerat, velle se ab illa rigidis abstinentiæ exercitijs, constanter honorari. At Mater, nimiam in exangui filiæ vultu maciem conspicata, hanc parsimoniam grande vocabat in crimen: Iussa proinde Beata Rosa

ta Rosa communi mensæ accumbere, ancillam rogavit, vt ex panis frustulo, & herbarum pugillo sibi pararet offam nullo sale conditam. Sed quas herbas sibi Virgo legebat, amarissimæ erant, & agresti saporis malignitate torquebant palatum. has illa è vicina sylva petitas alebat in horto studiosè, cuius sub sepibus vasculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aspergere, & os quotidie summo manè solita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant instrumenta cædis diuinæ, amarissimæ frondes dulcem illi, & quotidianũ saporem elaborabant. Dubitari ergo meritò potest, duriusnè illi à talibus cibis, an ab ipsa inedia tormentum esset. Duplici se torquebat ieiuniorum genere, & quo semel tantùm in die tenuem panis, & aquæ refectionem delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitùs gustabat nihil. Primùm ferè quotidianum præsertim vltimis vitæ annis religiosiùs ab illa seruabatur septem continuos menses, à festo exaltatæ sanctæ Crucis ad vsque Dominicam Resurrectionis D. N. IESV Christi. At ineunte quadragesima omnem sibi subtrahebat panem, solis malorum aureorum seminibus parcissimè victitans, ijsque tantum quinque, dum sexta feria recurreret. Reliquo anni tempore, quod octo diebus absumebat, vix vnica die tolerandæ vitæ sat esse credebatur. Vnico pane, illoque sat exiguo, & aquæ vasculo quinquaginta dies aliquando transegit, aliaq; vice idem spatium decurrit ne guttula quidem aquæ recreata. Supremis annis transmittebat complures dies sine omni prorsus alimento. Feria quinta se in-

cludens in domeſtico Oratorio, nec inde ad Sabbathum vſque digreſſa protrahebat triduum omninò inſomnis, impranſa, incænata, & vni angulo affixa omninò impos ab illo, vel ad momentum ſurgere. Quid quòd octo ſolidos dies nullum præter diuinam Euchariſtiam alimentum admiſit Vulgare ſit aquæ ipſius hauſtu guſtum fraudaſſe, tranſactis hebdomadis quàmpluribus ſine potu, & cæteroquì hauſta non aqua gelida, ſed plerumque calenti. Prodigioſum eſt plus virium à ieiunijs accepiſſe, quàm à cibo, eò quòd cum ſua Magiſtra Catharina vulnerati Chriſti lateris ambroſiam deguſtabat. Prodigio quoque ſimile eſt ſuperfuiſſe in arido corpore locum, qui flagella exciperet, ſanguinem qui verbera ſequeretur. At niſi qerConfeſſarios modus illi fuiſſet impoſitus, mortem nimium properaſſet ardor corporis caſtigandi. Poſtquàm ſanctæ Catharinæ habitum induit non contẽta vulgaribus funiculis,duas ſibi catenas ferreas aptauit in flagrum, quibus per noctes ſingulas ita ſe cruentabat, vt ſanguinis riui parietes, & pauimentum aſpergerent, præcipuè vt ſceleſti meliorem ad frugem reuocarentur, quot flagellorum ſulcis, quot vibicum liuoribus ſe in dies exarabat, ita vulnera diſpenſans per diuerſas corporis partes, vt dum vna coaleſceret, altera feriretur, iterumq; ſæuiret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudaque viciſſitudine diriſſimè cruciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique B. Roſæ animum moderabatur temperari nimium rigorem iuſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extor-

extorsit, vt liceret sibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere: serijs ab infantia præludijs ostenderat, quàm auidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam quadriennis sub crudorum laterum, & grauis trunci pondere sæpè laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, vt se in horti angulo orantem, grauissimis ponderibus oneraret, sub quibus æstuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad solum. At, nondum quartumdecimum annum egressa, sæpè nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem, liuidis humeris gestans, nec illi tunc auræ malignæ intemperies, non frigora, non ventorum turbines, insuaues erant. Iussa flagellis, non ferrea catena se cædere, ipsam catenam lumbis triplicato circumductu validissimè adstrinxit, & sera commissuræ angulis immissa, clauem eò proiecit, vnde redire non posset. Cum verò per extritã pellem in carnis, & neruorum profunda, ferrum penetrasset, jamq; consepultum propemodum esset, nocte quadam acutissimus coxendicum dolor, Beatã Rosam inuasit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuisset; namq; catenam vi nulla aperire poterat, diù multumque frustrà luctata; sed illa confugit ad preces, quæ Cœlum ipsum aperiunt. Et ecce sera, sponte dissilit, laxatur catena, diducitur; auulsione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor sequebatur. Vbi primùm vulnera coiuerãt, suo se iterum tormento B. Rosa incinxit, sed catenam carni rursus adnatam, sibi transmitti Confessarius imperauit, & illius aliquot circuli post B. Rosæ obitum, conseruati,

mira-

mirabilem ſpirarunt odorem, & omnibus peregrinũ. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebãt muſculos complicatos: pectus, axillas, latera, morſu creberrimo vexarunt minuti ſentes, & vrticatum manipuli. At ciliciũ nacta ex acutis equorum ſetis densè contextum, infra genua productum, craſſitie ferè implicabile, triumphauit ſub illo rigoris paludamento, quod infixis vndique breuiſſimis acubus, in ſe violentiùs armauit, Hoc vſa complures annos, & ob frequentem ſanguinis vomitum, alieno tandem imperio exuere coacta, ſaccum villis craſſiſſimis grauem ſibi in formam induſij aptauit, quo ſub pondere æſtuabat, rigebat, laſſabatur extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicunque motus, plumbea ſubucula prægrauatæ. Plantis, inquibus tantum à vertice capitis erat ſanitas, quoties domi clibanus accendebatur, calcabat immota fornacis orificium, vnde vehementior incendij vis erumpebat. Hiſce delicjis demulcebat corpus, cui ſat pœnarum afferebat crebra ægritudo, exoptans etiam tentare maiora, niſi vetuiſſent animæ moderatores. Quid quòd neque delicias ſpiritus in corpus exundare ſinebat, cauens, ac totis viribus obſtans, ne diuinis epulis animum ſaginantibus reficeretur; quod ego diuortium ſublimibus B Roſæ operibus adnumerandũ reor. Hoc vnum ſolita erat reponere culpantibus nimium in ſe rigorem, ſinerent ipſam, quando nil boni operaretur, ſaltem mala, tolerare.

CAPVT VI.

B. ROSA capiti aculeatam coronam infigit: eiusdem lectulus, ceruical, nocturnæ vigiliæ.

SPinea ſepes B. Roſam decebat, quæ dies, & noctes hærens in plexili ſenticeto, quod Chriſti verticem inſedit, inegreſſu pueritiæ ex ductili ſtanno ſibi coronam implicuit, additis clauiculis introrſus præacutis, & hoc diademate ſibi caput incinxit non ſine vulnere. Plures annos durauit ſub hoc ſpineto, quod tamen præludium ſolùm fuit ſeuerioris tormenti, imminentis ex ſecunda corona aculeis nonaginta nouem armata. Hanc, poſtremos decem annos ad finem vſque vitæ prodigioſa conſtantia tolerauit, neque enim ſine ſpinea corona D. Catharinæ Senenſis habitum induiſſe ſibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrſus infixit aculeorum ordines, tam firmiter ſuo quoſque loco in hærentes, vt Aurifaber, adhibitis forcipibus, euellere nullum potuerit. Dentatum hoc ſertum, quàm dire momordit velatum puellæ caput, præſertim cùm ſpinæ non omnes ſimul, ſed aliæ poſt alias ſucceſſione moleſtiſſima cutem inuaderent, vtpotè ex varietate motuum in ſingulis vulnerum anguſtijs obliquatæ. Sermo ipſe, Virgini dolorificus erat: quid ſi tusſi concuciebatur pectus, ſi caput ſternutamento exonerabatur? Sed hæc illi ludicra videbantur, ideoque vbi coronæ extrema coibant, vittas innexuit, quarum attractu dolorem indenderet, aculeos altiùs capiti infigens, neque vnquam eodem quo pridie ſteterat, loco figebat diadem

dema suum, vt immitius pungeret, inque intacto pœnam renovaret. Sexta verò feria, se profundius sauciabat, ad imum vsque sinciput, & auricularum cartilagines, coronam demittens. Diù Matrem, ac domesticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes quibus illud in se B. Rosa atrociùs irritabat. Sed cum aliquando seblandè interposuisset Patri, quærenti ad virgas puerulum filium, fortuito errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illico sanguinis riuos explicuit, ex quo coniecit Mater, qualis Erinaceus, sub candido eius velamine, nidularetur. Quoties tartareus hostis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulsabat coronam suam, quæ validiùs fronti impressa, certam ei victoriam asserebat. At, post B. Rosæ interitum, à sancto viro suauiata corona, prodigiosum in illo diuini amoris incendium repente accendit, & odore suauissimo eundem perfudit. Vt autem spiniferrum, Sanctæ Catharinæ Senensis exemplar B. Rosa nostra secuta est, ita cum flores deessent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ simulacrum suum illi diadema commodauit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadẽ Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad solium diuinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara corona decorari visa est à nonnullis, probatissimæ sanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus B Rosa triumphos sibi adornauit. Eam strati sui voluit esse duritiem, quæ somnum abigiret, non inuitaret, imò idem lectulus, & equuleus esset. Vix obrepserat matri sopor, cum Virgo remota culcitræ parte, cui incubuerat, in

rat, in ſubſtratam tabullam deſcendebat. At capiti rude ſaxum ſupponere tamdiù perſtitit, quoaduſque ab irata Matre, veniã extorſit ſuo ſibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic fuit vndique impolitus, ac lapilli ſub vili ſtragulo diſpoſiti, vt ea inæqualitate læderent corpus, cui leues tabulæ in delicijs fore timebantur. Poſtea verò tria ligna tortuoſa, indolata, nodoſa, tabulis impoſuit, ac tandem ligna omninò ſeptem certis interuallis diſtinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis inter capedines impleuit, quorum mucrones obuerterentur corpori, & in hoc prato, quieſcebat B. Roſa. Ponè ad lectuli caput, amphoram appenderat felle plenam, quo antequàm ad ſomnum ſeſe componeret, fauces recreabat in memoriam Sponſi, felle potati. Ceruical primò fuit craſſioris panni, volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis vndique ſcaber. At, à matre iuſſa puluinar adhibere, non illud lana, ſed ingenti vi ſegmentorum infarſit: Lanam ingeri Mater præcepit, obtemperauit B. Roſa; ſed lanæ vim tantam ſtipauit, vt ligneum ceruical videretur, & ſub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles iuncos occuluit. Quindecim ipſos annos, fugitiuum ſoporem, ſuper horribile ſtratum, quòd vltimo loco delineauimus, B. Roſa carpſit, ſenſu doloris tam effero, vt ad illius cogitatum, cæteroqui generoſiſſima tremeret, æſtuaret, certa non inde ſe abſque omnium membrorum gelido ſtupore, ac veluti ex oſſifragio ſurrecturam. Exanimem aliquando confirmauit Chriſtus viſibili, blandaq; ſpecie, duriorem fuiſſe dicens Cal-

uariæ

uariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis somnum. Tandem qui præerant Virginis animæ, mitiùs illam ad soporem componi, pro imperio adegerunt, abiectis saltem fragmentis tegularum. Vltimis vitæ annis plerumque in humili sella collecto corpusculo noctem transegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc nouercale corporis odium, illam edocuit, vt nec vnquam vigil puluino insideret, sed vel stans perageret labores suos, vel palo pro sellula vteretur. Sed nec morti vicinam destituit hic ardor, durissimè cubandi. Equuleum suum frustra quæsiuit in nudo pauimento deponi, non impetrauit; at saltem lecticæ tabulis occipite, humerisque acclinis in duro ligno voluit qualitercunque commori Sponso Crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipsam Christi in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs, in Sancta Catharina Senensi, animaduersum fuit. Quantum verò vigiliis dabat, cui lectus ipse soporem adimebat! Horas illa duas, neq; semper integras, somno indulsit, reliquum tempus ita distribuens, vt ex diurno, nocturnoque, duodecim quotidie horas orationi seponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat, cumque inediæ, cilicij, lectiq; carduetum, calidæ potus, profunda meditatio diuinorum, vigilandi facilitatem ei comparassent; versutus tamen hostis illam reuocare nitebatur ad somnum. At B. Rosa, vel ceruicem illidebat parieti, vel sibi tundebat latera, vel prominentibus ex ligneæ crucis brachiis fortibus clauis manus applicabat, & pendulum corpusculum librabat in ae-

in aere, vel oblongo, quem in cellulæ pariete clauum fixerat, modicum capillitium, residuum in fronte ad obtegendam spineam coronam, implectebat arctissimè, & pendula, vix summis aliquando pedum digitis terræ insistens, clauis in soporem pugnabat, de quo non satis adhibitis in lecto tribulis triumphauerat.

CAPVT VII.

B. Rosæ domestica solitudo, fuga publici, cellula perangusta.

A Prima infantia solitarios angulos domi quærebat, procul à ludis puerilibus, vt vni vacaret Deo. Crescente verò cum annis studio latendi, in horto sub vmbrosis platanis flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu, modicum inclusit spatium, in quo ad humile altariolum, totas hærebat dies, adeo vt domi abiuerit in prouerbium, hortum adeas si B. Rosam quæris. At grandior impetrauit à Matre aliud intra ædes cubiculum, in quo seorsim ab omnibus pernoctaret. Molestissimum illi erat in publico apparere, & nunc prece, nunc lacrymis ambiebat Matrem, vt optatissimam sibi solitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda vrbanarum salutationum officia euocata, iuxta domesticum furnum transiens, à clibani orificio saxum studiosè sibi attraxit, in pedem, vt eo vulnere claudicans, domi sineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quòd suauis odor virtutum suarum commendauerat illam apud omnes, velut illustris fœminam sanctitatis. Igitur aspirante Numine speculata est viam, qua se ab impedimen-

dimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex corallijs, quam habebat in paupere thesauro, curauit Deiparæ Virginis collo circumdari, cui à Rosario nomen & cultus est, vt hoc vinculo suauiter captiuata Regina sua, B. Rosæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat in votis. Post aliquot dies, visa est corona à Virginis collo soluta, pendere de manu paruuli IESV, attonito ad hæc Sacrista, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos filioli fuisse translatam. At B. Rosa tacita interpres diuini consilij exultabat, intelligens, desponsam sibi à sua Diua, quam gratiam optabat, & filium pro Matre fide iubentem, sponsionis vinculum in se transtulisse: ideoque voti secura flagitauit à Matre cellulam perangustam, in qua sine permissu illius, qui suæ animæ præerat, nullius conspectum admitteret, aut alloquium: Intra paucos dies perfectum stetit arctissimum in horto tuguriolum, quinque pedes porrectum in longùm, quatuor in latum; vt vt angustum, sibi tamen, dicebat B. Rosa, sponsoque cœlesti, sufficiens. Huic postquàm sese inclusit, cuidam probatæ sanctitatis fœminæ in raptu visa est, sub specie lucidissimæ stellæ, cuius radios opaca parietum angustia cohibere non poterat. Hic perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia dispensans horas, ignara propemodum, in corpore ne degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, vt Missæ sacrificio adesset, candidissimè respondit, domesticis curis distineri aliquando Matrem, sine qua, domo prodire non poterat: sibi tamen à diuino Sponso consultum, vt in cella re-

ſidens complures quotidie miſſas videret,audiretque. Compertum deinde eſt, diuinitus Virgini datum fuiſſe, vt ſpiritu, non ſecus ac ſi corpore præſens adfuiſſet, intereſſet omnibus ſacris, quotquot in vicinis templis, offerebantur. Prodigioſum porrò fuit obſequium à culicibus exhibitum ſolitariæ B. Roſæ: Innumera illorum agmina ſoli humiditas, & arborum frequentia, aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum ſuo generi vmbraculum, præcipuè vbi ſub meridiem radij ſolis ardentes, aut ſub veſperum ſerenæ noctis algores tenuiſſimis corpuſculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus ſcatebant vndique parietes, perſonabat oſtium, feneſtra implebatur, vel vnicus fuit, qui B. Roſam vmquam attingeret, cum è contra Matrē, aliaſq; religioſas fœminas ex permiſſo B. Roſam inuiſentes, hoſtiliter inuaderet, exercitus moleſtiſſimus. Nequè tantum hoſpitæ ſuæ parcebant,ſed ad illius imperium in omnia ſeſe flectebant obſequia culices ingenioſi. Vbi primum Virgo reſerabat Cellulæ portam: Eia, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu leniſſimo ſparſi in gyros, arguta miſcebant murmura, phalange tam ordinata, ac in ſe flexibus aptiſsimis redeunte, vt chorum credidiſſes, cui ratio dux præſideret. Cumque noctu repeterent hoſpitalem domum, rurſus orantem B. Roſam geſtiebat æmulari volatilis harmonia, & cum illa deinde, ſub lege nocturni ſilentij, conticeſcere. Accidit aliquando, vt Catharina de Sancta Maria Tertij Ordinis Sancti Dominici, in Eremo domeſtica B. Roſam inuiſeret:

hæc

hæc à culicibus ſauciata, vnum, quem ſanguine turgidum vidit; occidit. At B. Roſa, miranti ſimilis, cur hoſpites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo paſcis ſanguine, dum eius conditor ſuo nos toties recreauit? ſed in poſterum tecum illi, vt mecum pacem colent. Huic augurio fides ſtetit, namque illi, alijſque pepercit in poſterum, culicum exercitus, adactus admirando, B. Roſæ imperio. Franciſcam verò de Montoia Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tamen culicibus appeti in Sanctiſſimæ Trinitatis honorem, blandè permiſit Vltimo vitæ ſuæ triennio in Gundiſalui de la Maſſa Quæſtoris regij domo, parem fermè ſolitudinem ſibi Virgo ſtatuit, iuſſa à parentibus obtemperare viro religioſiſsimo, qui ſuas ædes Beatæ Roſæ hoſpitio ambiuerat conſecrari: hic, totas cum diebus noctes in domeſtico latebat Oratorio, vel in vltimo ædium cubiculo, identidem regreſſa ad hortenſem Eremum, perpetuo ſtudio ſequuta ſolitudinem, cuius amore tantopere tenebatur, Magiſtra ſua Catharina Senenſis.

CAPVT VIII.

B. ROSÆ cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum.

DIdicerat quidem B. Roſa, Seraphicam Magiſtrã ſuam Chriſto deſponſam, ſed vix audebat exoptare locum inter ſponſæ comites adoleſcentulas. Interea tamen cãdorem Angelicum, & profundiſſimam dehiſcentis animi ſubmiſſionem adornabat, dotem ſcili-

ſcilicet, ſponſi diuini amores rapientem. Prodigijs adMyſterium præparata, & ad conſenſum erecta fuit, modeſtiſſima Virgo, nam primò, bicolor ille Papilio, de quo verba ſuperiùs fecimus, aliquandiu per ſiniſtrum Virginis latus cum oberraſſet, conſtitit è regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis, in veſtæ B. Roſæ pulcherimè delineatam, perinde ac ſi; *Præbe mihi cor tuum*, Sponſus diuinus clamaret, & B. Roſam inſigniret eodem emblemate permutati, cum illa cordis, vt olim cum S. Catharina. Nocte quadam ſpecioſus forma præ filijs hominũ, videndum ſe B. Roſæ præbuit, & candidiſſimum illius amorẽ, ſe quærere profeſſus, innumeras Virgines ſplendido amictu nobiles oſtendit, quæ cædendis marmoribus diſtinebantur, ad illarum conſortium B. Roſam inuitans, inter ſponſas ſuas, arduis virtutis operibus inſudantes, adnumerandam. At B. Roſa, veſte gemmis, auroque diſtincta, ſe repentè inclaruiſſe vidit, & ad cœleſtem ſortem elatam. Sed feſtinat hiſtoria ad manifeſtum munus, quo Chriſtus vigilem B. Roſam ad connubialem thalamum inuitauit. Dies aderat conſecrata triumpho diuini Regis Hieroſolymam ingreſsi, cumque palmæ diſtribuerentur in Templo, ſola B. Roſa, præterita fuit à Sacriſta properanre, ſiue id caſu contigerit, ſiue Numinis conſilio ſingulari, vt Virgo nouitate confuſa timeret, ne obliquo forſitan animi motui, inſcia ſuccubuiſſet. Ad Deiparæ ſacellum confugit & genibus innixa, per vndantes lacrymas ſaucium cor ſuum effudit. Cum ecce Virginem videt ſibi ſereno, mitique vultu, adblandientem, mox in Fi-

in Filium conuersam, & inde veluti fausto oraculo excepto, in se rursus intentam. B. Rosa ignoto perculsa gaudio, Puerum intuetur, qui pariter illi suauissimè arridebat, &, postquàm aliquamdiù miro sensu voluptatis, suam Spõsam persudit, in hæc apertè verba prorupit: *Rosa cordis mei, tu mihi Sponsa esto.* At illa mirum in modum exultans, ac in sui nihili abyssum dehiscens, ancillam se dixit, paratam sui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ô Rosa, eximium fauorem, quo te filius meus dignatus est. Exinde, quibus gratiæ thesauris suam Sponsam ditauit Amor diuinus! Illa quidem sapienti viro, qui eius spiritus explorandi partes susceperat, pressiùs interrogata, dixit, verba sibi deesse, quibus munera liberalissimi Numinis, in se immeritam, collata explicaret. Vt autem perpetuò sibi versaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, annulum poposcit à germano fratre suo, qui mysterij omninò inscius, perinde tamen ac si nuptiis interfuisset, eadem verba: *Rosa cordis mei, tu mihi Sponsa esto*: annuli convexo iussit inscribi. Hoc B. Rosa sui amoris pignus in arca, in qua seruatur diuinum Corpus, feria quinta sanctioris hebdomadæ, à Sacrista claudi impetrauit. At Paschatis die, sponte, ac secretò rediuit ad B. Rosam, non sine nouo prodigio; namque propè illam innixa Mater, & ad omnia intentissima, nihil animaduertit. Post Virginis obitum, vir sanctitatis fama conspicuus, manu tenens annulum B. Rosæ, immortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis diuinæ sensu colliquescens, B. Rosam vidit

in excelſo gloriæ faſtigio inter præcipuos Cœli Ciues prope ſolium diuinitatis, ac diu loco moueri, & protendere rigentem manum non potuit. Quòd ſi hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis annulus Beatæ Roſæ, quid ipſæ nuptiæ in anima Sponſæ præſtitiſſe putes?

CAPVT IX.

Beata Rosa, *perpetuo Orationis ſtudio, miram aſſequitur, cum Deo vnionem.*

ADhuc infantem diuinus ſpiritus orare docuerat, eoque igne ſuccenderat, quem nec ipſa nocturna ſomnia conſopirent. Audita ergo per noctem ſæpiſſimè eſt numeratò reddere preces, quibus per diem inuigilauerat. Creſcente verò cum ætate Religione, duodecimo anno iam vnitiua, quam dicunt, Orationis via Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquendi Numinis ratio, tum enim ſoluto curis omnib9 animo,quietiſſimè ſe colligebat ad loquendum cum Deo: tùm inter manuum labores, & extima opificia, mentem nihilominùs affigebat diuinitati. Priori, vt ſuprà innuimus, duodecim quouis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per horam horribilibus, vt mox dicemus, imaginib9 torquebatur; adeò, vt ſiue dormiret B. Roſa, ſiue vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pingeret flores, alios alloqueretur, comederet, legeret, in horto, in platea, vbique locorum, ac gentium, perpetuò obverſaretur animæ oculis ſuus amor Deus. Quodque omnem admirationẽ ſupergreditur, diuina hæc præ-

ſentia

ſentia ita B. Roſæ internas potentias occupabat, vt illam ab extimis ſenſibus nõ adeò detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia, proſequebatur inſtitutum opus, ac domi ſatagens circa frequens miniſterium, in remoto cordis thalamo, cum Sponſo deliciabatur: At inter orandum, omninò torpebant illius ſenſus ad obiecta, quæ ad ſe minimè pertinerent. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat, imò nec ſi aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu ſupercilia; ſed veluti rupes, immobilis, quo loco, ſituque ad orandum ſe compoſuerat, eodem poſt horas, poſt diem integram, poſt ſolidum cum die binoctium, inuariata perſtabat. Vltimis verò vitæ annis, à manè feriæ qnintæ ad Sabbathum vſque, nonnunquam & ad Dominicam diem in domeſtico Oratorio perſeuerabat, omninò impos de pauimento ſurgere. Tres præcipuè in ſingulos dies horas diuina beneficia recolebat: aſſueuerat etiam altiſsimo generi orandi, quo DEI attributa centum quinquaginta mente peruoluens, ſingulis proprium latriæ cultum exhibebat: & hanc precationis formã terrori eſſe Dæmonibus aſſerebat, cui dum inſiſteret tota ipſa mouebatur ſyſtole cordis, atq; diaſtole. Familiares ſermones, quibus alios alloquebatur, plerumque ſagittæ erant, quibus ferebatur in DEVM: veluti hortum commendatura: Venuſtus eſt, dicebat, ac pulcher, DEVS illi flores adaugeat. Illam omnia inuitabant ad DEVM, & aliquando ægram, & viles cibos, quibus ſe reficeret, adornantẽ, canens auicula in extaſim abripuit, mortalium omnium oblitam,

litam, ad veſperam vſq; ab hora ante meridiem tertia diuino amore vehementiùs æſtuantẽ. Quid quòd plantas ipſas, mutoſque ſtipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam B. Roſa mirabiliter inclinabat. Rem affero inauditam. Summo manè cùm ad cellam ſuam reditura pandebat horti ianuam, eminus conſpectas arbores, virgultas, herbas, inuitabat, vt ſecum benedicerent authori ſuo. Et ecce moueri ſubitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum ſuſurros, flores ipſos, ac frutices animari in muſici murmuris harmoniã: altiſſimas arbores ſummo cacumine verrere ſolum profundæ adorationis ritu ſolemni. Neque hoc B. Roſæ prodigium peregrinum, ac rarum, ſed frequentia diuturna, conſpicium. Et cœli volucres allexit in alternam adorandi Numinis ſocietatem. Anno, qui B. Roſæ vltimus fuit, per quadraginta ſolennis jeiunij dies, ſole occiduo aduolabat prope illius cubiculum auis mirè vocalis; quam Virgo cantu prouocabat ad laudes diuinas emodulandas. Illicò auicula inchoabat argutam harmoniã, & ſenſim vocalior aſſurgens, tum Virgini cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuauiſsimaq; & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perq; integrũ labentis horæ ſpatiũ, alternabant cantũ ea lege, vt concinente B. Roſa, volucris attentiſsima nec pipiret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horæ perfuncta officio, auolabat, poſtridie reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſategit, precipuè domeſticos, & pios libros, quotquot de hoc argumento, verba faciunt, & legebat

ipsa auidissimè, & legendos alijs mira eloquentia persuadebat. Religiosos verò viros, qui sacras confessiones excipiebant, ac Dei Verbi Præcones obtestabatur enixè, vt ad orationem mentalem, omni suadela, & arte mortales inducerent, vt vsum piarum meditationum populariter inueherent, vt ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Rosarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflamarent: & mirum quãtum hoc, exemplum, & ardens hortatio B. Rosæ, diuinum cultum amplificarit.

CAPPVT X.

Desolatorijs Visionibus exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas degustat. Doctorum examen subit, & ab illis mirum in modum probatur.

CVM ad altissimum gradum, perpetuæ vnionis cum Deo, B. Rosa ascendisset; atrocia tenebrarum intervalla, pati cœpit in dies, quæ solidis plerùmque horis, eò miseram deprimebant, vt sæpe nesciuerit, in tartaronè esset, an in diro carcere ignis purgantis: adeò nulla suauissimi Numinis recordatio, nullum solatij vestigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum, memoria nebulosa præteriti amoris, quo Deo adhæserat aliquàndo, at nunc eundem nec nosse, nec diligere se posse arbitrabatur, imò veluti peregrinum, alienum, extraneum, vixque de fama notum eminùs, & raptim suspiciebat: videbatur muro adamantino obstructum effugium, vt

nusquam

nuſquam pateret huius labyrinthi exitus; quare vix-erat, quo ab æterna pæna damni, ſuam in felicitatem, Virgo ſecerneret. Triſte ſolatium venabatur à ſpe proximi interitus, at tunc animæ immortalitas, importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore, miſerè lãcinabat. Per ipſos quindecim cõtinuos annos, quotidie ſemel, in hanc deſolationis caliginem demergebatur integra vt minimum hora: iterum tabeſcebat in malis, & Roſa, tota iam ſpinea ſemetipſam ſauciabat. Demum, ea fuit horribilium figurarum acerbitas, vt Virgo tametſi ad quiduis ferendum impauida, vnicum hunc amariſsimum calicem, à ſe transferri enixè petierit, nam durius illi erat, ab amore Domini deſinere, quàm interire; cùm enim quod corpori eſt anima, hoc ſit amanti animæ DEVS, deerat illi quotidie, abeunte DEO, vita nobilior. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioſo mentis angore quidpiam certi præſumerent definire. Fuëre, qui deliria, aut inſomnia, qui lemurum ſpectra, vel dæmonum præſtigias, qui fumantis atræ bilis paroxiſmos, interpretarentur. At illa, omnia modeſtiſsimè deuorabat, incuſans inopiã ingenioli ſui, quòd implexos animi motus, explicare non poſſet. Nitebatur ſubinde ſimilitudinibus adumbrare dolores ſuos; at ſi ignis noſtri cruciatui conferrentur, ridendam eſſe comparationem dicebat. Se longè à Deo ſitam in Regione diſſimilitudinis, obrutam puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate, de qua loquitur Dauid, Anathema ſibi videri à Chriſto, veluti S. Paulus optabat: cum demum ab horridis illis imaginibus ſibi dolorem in-

rem inferri, qui millies vitam, animamque sibi rapuisset; nisi prodigiosè à Deo cōseruata fuisset. Creditur sancta Catharina Senensis, aliquando idem perpessa. De Beato certè Henrico Susone id compertū, tradit historia. Sæpè illi erat ante oculos Christus, Iudex vultu asper, & horrendo tonitru intonans illud: *Ite maledicti*. At, compulsa aliquando fateri, num post tenebrosam ecclipsim, Sponsus illustraret animum suum? ingenuè fassa est, illico totam simul animam collucescere, & inflammari, & in sinum diuinitatis iterum volare; totam se transformari in Dilectum suum, immobiliter in Deo radicatā sibi videri, & illius gratia solidatam, adeo, vt certò sciret, quòd nihil vnquā se, à Christi charitate separaret. Quamuis autem arcanum gratiæ lumen, certitudinem illi indidisset, rectam semitam esse, per quam ibat, tamen modestissima Virgo non præsumpsit recusare serium, perque interualla repetitum examen vocationis, ac spiritus sui. Præter illos, qui Sacris illi erant á confessionibus, intimas eius animæ latebras peruestigarunt, alij sapientiâ, & religione singulares, tum è sacra Sancti Dominici familia, tùm è Societ: IESV, tùm Doctor Ioannes de Castillo, sanctitate nobilis, Vir sçcularis. Ibi post diuturnam, & sæpius iteratam quæstionem, hæc prœcipuè compererunt. A prima puerita, B. Rosam cœlestes stimulos, & tranquillum orandi spiritum concepisse, adeò, vt nihil illi dulcius esset, quàm loqui cum Deo, ac Diuinis inhiare. Ad duodecimum vsque annum ætatis, se vario inter orandum tenore, subinde cum imbecillitate corpusculi, cum

li, cum ſomno, & mentis euagationibus luctatam fuiſſe, plerûmque tamen animo libero, & quieto perrexiſſe in Deum, & ab illo tempore expertam, ita ſe diuinæ pulchritudini affigi, vt neque, ſi ſponte conaretur, aliò mentem detorquere poſſet, neque phantaſmatum intercurſu, nec occupationibus ſenſuum externorum, diuelli à complexu dulciſſimi Numinis; radiare in animæ ſuæ penetralibus præſentiam propitiæ diuinitatis, & hac deprehenſa, nulla ſe poſſe alia re oblectari. Interrogata, nùm quos de myſtica Theoria legiſſet libros? negauit inops Virgo, imò ne nomen quidem, ſi quod proprium eſſet huius intuitiuæ orationis, ſibi innotuiſſe. Quæſitum ab illa eſt, quanto ſudore pugnauerit in prauas animi inclinationes; at illa, vix ſe meminiſſe talium certaminum, reſpondit, & ab infantia, propenſione quadam innata, complexam eſſe virtutem. Si quis autem indeliberatus motus, nixus fuiſſet aſſurgere, repentè ex apprehenſione diuinæ pręſentiæ, citra conflictum, euanuiſſe. Num quid ſolatij caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore feſſum nonnihil remitteret, interrogata, negauit, ſe poſſe rebus perituris exhilarari; &, ſi ad momentum conſpectum perderet amantis Dei, id ſibi videri atrocius quauis gehenna: horrendas porrò imagines, pauoreſque, quibus illam diximus agitatam, ſtatuerunt quæſitores fuiſſe experimenta pœnarum, quibus in purgatorij carcere, torquentur animæ. Quando verò nulla ſpes euadendi illi affulgebat, quodam æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuiſſe; ne virguncula

tàm pro-

tàm prodigiosis ditata muneribus aliquando superbiret, vtque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclaresceret. At, adacta pro imperio aperire, qualiter sibi post illas inferni tenebras esset, suffusa rubore, quem metus, ac pudor accenderat, dixit humili & intercisa voce: plerùmque post illas tenebras ostendi sibi humanitatem Christi, nunc virili, nunc infantili facie, sæpius & Virginẽ Matrem, & hanc diutiùs obtutui suo indulgeri: hinc robustum gaudium super omne gaudium, hinc experimentum cognationis diuinæ, hinc vitam, & alacritatem omnium affectuũ oriri. Deniq; post omnia sagacissimè explorata; hæc omnium quæsitorum sententia fuit: Tutissimam esse viam, qua Virgo ambulabat, nullam hîc subesse vaferrimi Dœmonis imposturam. Aliqui Theologi præstantissimi auditis, quæ de Augustissimo Trinitatis Mysterio, de hypostatica Verbi Diuini vnione, de libro vitæ, ac prædestinationis, de natura Gratiæ, alijsque Fidei secretis, arcana promebat B. Rosa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque vllam mentem liberaliùs à Patre luminum illustratam se cognouisse professi sunt, & manifestè patuisse altiorem spiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cœpit omnes admiratio, quòd ab infantia ad gradum vnitiuum ascenderit absque eo, quòd purgatiuum vix attigisset; quòdq; in horrendo illo tenebrarum tormento, quasi certauerit cum Deo, tristiùsne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeòque non solùm ferendo fuerit, sed & quotidie triumphauerit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant

multi consummatæ virtutis fama celebres, inualuerat constantissima opinio, B. Rosam spiritu Dei agere, & agi, & sapientia cœlitus infusa gubernari. Quædam sanctitatis nomine celebris Fœmina sicubi cum ea concurrisset, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam litteras dabat, at vbi B Rosa vestigium fixerat, gestiebat os & oculos applicare.

CAPVT XI.

Beata Rosa cum Christo, Deipara, & S. Catharina Senensi familiariter, iucundè, assiduè deliciatur, domestica tutelaris Angeli consuetudine fruitur, variè luctatur cum Dæmone, semper victrix.

NON solùm post internas animi nubes, Diuini solis manifestus vultus B. Rosam exhilarabat, sed aliàs quàm sæpissimè videndum se præbebat amantissimæ Virgini: dum sacros Beata Rosa libros percurreret, paruus Amor vix digiti statura procerior, obambulabat paginas passu leuissimo, & interim sereno, suauique obtutu Sponsæ suæ blandiebatur: dum telas consueret, laborantis pulvillo quietissimè insidebat, arridebat ridenti, breves protendebat vlnas, velut offerens amplexum; omnique gestu, ac motu protestabatur amorem suum. Has verò delicias frequentes B. Rosæ obtigisse, imò ferè quotidie argumento est, quòd si ille tardabat, Sponsa querulis vocibus lamentabatur, vtque amor Poesim docet, suas quere-

querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore, aliquando laborantem, Sponsus inuitauit ad ludũ, & victrix B. Rosa suos mitigari dolores poposcit, & impetrauit. Divinus verò collusor, iacturam non ferens, ludum instaurauit, & cum illi prosperè alea cessisset, & victoriæ prœmium quæsiuit, augeri tolerantiam Beatæ Rosæ, ideòque primos illius dolores geminauit. Hoc dum blandè, modestèq; narrat Matri, ne illa ob suam ægrimoniam contabescat, visa est aliquamdiù vultu Angelico radiare. Alias cùm in hortensi cella, nocte concubia viribus destituta, fomento indigeret, sui lateris ambrosiam delibandam, cordi Virginis Christus obtulit, vti quondam Catharinæ Senensi, cuius proinde Virginis, non alumna solùm fuit, sed etiam Collactanea. In illustri Fœminæ domo, post sancta colloquia, de more secessit ad orandũ, & septennis puella, iuxta B. Rosam vidit Puerum IESVM multicolori amictu indutum, & radijs coruscantem. At in alijs ædibus Isabellæ Mexiæ, visus est divinus Infans, consertis cum illa manibus in porticu obambulans, miscere secreta colloquia, hærere in Sponsæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus, & quàcumque fixisset pedem, improviso lumine fulgebat pauimentum. Quid quòd mutui amoris adeò sollicitus erat Sponsus divinus, vt ne florem quidem in consortium venire pateretur. Invenit aliquãdo Beata Rosa eradicatos flores, quos in horto studiosiùs alebat, & ob id dolenti Christus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi, melior quouis Paradisi floreto? Flos es, ac flores amas! Mihi tuos amores indulge.

dulge. Ego illos eradicaui, ac proieci. An non hæc fidem faciunt visioni fœminæ cuiusdam religiosissimæ, cui protestatus est Christus, à se B. Rosam gestari in penetralibus cordis, seque vicissim in eius virgineo pectore tranquillissimè habitare. At Cœli Regina, quàm frequenti alloquio, aspectuque B. Rosam dignaretur, vel ex hoc intelligi potest, vt paucis multa complectar, quòd cubiculariæ officia illi exhiberet, manè Virginem à somno excitando. Illam à multo tempore destituerat necessarius somnus, cui conciliando moderatores animæ præcepere vespertinum lactucæ, ac soporiferorum seminum vsum; sed cum vix hæc inducerent quietem, dum instabat hora surgendi, cruciabatur B. Rosa, quòd ad præscriptam horam, evigilare non posset. Ergo Deiparam stellã matutinam vocavit in vota, quæ cùm immineret hora surgendi, aderat conspicua, & voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: *Surge ad orationem, filia, surge nam instat hora.* Cùm aliquando B. Rosa in lectulo consedisset, sed prægrauante somni pondere in cervical esset relapsa, redivit Augustissima Excitatrix, niueaque manu pulsavit dormientis latus, Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. Alia vice B. Rosa abeuntẽ vidit à tergo Deiparam suspensis vestigijs, cuius alias materno vultu, solita erat impleri; illam cominus intuita, vti fassa est, deque facie ad faciem. Ex quo semel à Christo data illi fuit Magistra D. Catharina Senensis, mutua harum Virginum colloquia tàm amica, crebra, fuerunt, vt veluti in Moysi vultum post diuinum consortium, se ex vultu

Catha-

Catharinæ, in B. Rosæ facie,lumina transiuerint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodū assimilarint. Hinc apud omnes B. Rosa altera Catharina Senensis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum tutelari Angelo, domestica illi necessitudo intercessit, illum legabat ad sponsum,si fortè hic,hora consueta, non adfuisset. Nocte quadam in Eremo sua, sensit vires ex improuiso languere, ideo rediuit ad Matrem, quæ instantis deliquij signa notans in filiæ vultu, iussit ancillæ, adire subitò vicinum propalam, & emere libum indicum, quod Chocolatam vocant. At B. Rosa rogauit Matrem, vt sumptui parceret, affirmans, sibi potionem illam non defuturam. Subirata Mater, Ancillam vrgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit é Quæstoris domo, qui calentem deferet Indorum ambrosiam. Et quis hoc noctis Quæstorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat Mater. Cum ecce Quæstoris seruus, vas affert argenteum calenti Chocolata plenum. Attonitta parens, obediētiæ vinculo filiam adegit, ediceret, vnde compererit, as. fore sibi remedium. At illa subridens, sæpe me, inquit, huiusmodi dignatur officijs Angelus Tutelaris, illum misi, qui admoneret,Quæstoris vxorem,de medela, qua indegebam. Solebat Mater ante mediam noctis horam, aperire ostium horti, vt inde filia, se domum reciperet, At quondam oblita cum esset, B. Rosa per fenestram Cellulæ suæ vidit vmbram candidam motu decoro agilem, aspectuque non iniucundam, quæ Virginem, vt se domum versus seque-

retur, inuitabat. Agnouit illa, ſub vmbra latentem Angelum ſuæ Cuſtodiæ deſtinatum, cumque illo, ſe dedit in viam; vt ad horti ianuam peruenere, hæc, ad vmbræ tactum, ſponte patuit, Sed & aliorum Tutelares Angelos, ſibi ad nutum habuit obſequentes. Exemplo ſit, vir quidã è religioſa familia, qui peregrè profecturus B. Roſæ preces flagitauit, pro itineris periculis diuertendis; At cum diu iter tutiſſimum habuiſſet, in Truxilli conualibus, grauia quæque perpeſſus eſt, ac deinde Limã regreſſus cum B. Roſa conqueri cœpit, quod ſe deſtituiſſet: Virgo id accidiſſe dixit, quia non ille tunc fuerat peregrinus, qui eſſe ſolebat, & hominem admonuit de arcanis ei ſolummodo notis, quæ non niſi Angelo internuntio B. Roſæ, potuerant innotuiſſe. At quantùm illã Sanctiſſimi Angeli amabãt, tantũ demoderant furiæ tartareę, quæ aliquandò palam cum generoſa Puella certarunt. Ingentis moloſſi forma, ſemel in horti cella, per tenebras aggreſſus eſt B. Roſam malignus Tenebrio; pertentauit irrito morſu virgineum corpuſculum, quamque diſcerpere non poterat, diu raptauit per ſolum, quouſque B Roſa his vocibus: *Ne tradas beſtijs animas confitentes tibi*, hoſtem egit in fugam. Fuit, cùm ex inſidijs adrepens Cacodæmon, improuiſum ei colaphum incuſſit. Cùm ſaxum in eam librauit eo conniſu, vt euntem, ad humum afflixerit: Cum in ſecreta ædium parte, orans Beata Roſa, vidit in prægrandi Sporta teterrimam belluam licentiùs tumultuari, ac dedignata, qualicumque ſolatio lucis vti, candelam extinxit, & hoſtem in arenam provocavit. At ille

Gigan-

Gigantea mole prosiliens per humeros corripuit Virginem, strinxit, contorsit, quasi laceraturus obluctantem: & omnia quidem puellæ ossa commolita videbantur, nervique distracti, at, infractus animus, risit furentem Cyclopis insaniam. Animadversum est, frequentes hos Virgini fuisse agones, nec vnquam formidinis ab illa sensum expressisse, quando, feroci vultu, animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto specie formosissima ac penè mutatus in Angelum lucis illi adstitisset, & procum ageret, à nobili fuga victoriam quæsiuit illicò Beata Rosa, & in propinqua porticu ferrea catena correpta, nudos sibi humeros flagris acerbissimis cruentavit, interque sanguinis & lachrymarum rivos, de Sponso conqueri cœpit, quòd se tunc destituisset. At ille, manifesta luce conspicuus B. Rosæ vultum exhilaravit, ac dixit: Ni tecum ego fuissem, tu ne victoriam reportasses? Germana planè sunt hæc ijs, quæ S. Catharinæ Senensi in certamine simili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponsus, in B. Rosam quoq; congessit: velut etiam mirabile donum internoscendi sinceras visiones ab illusionibus Sathanæ, quo floruit à pueritia, ac tunc temporis eruditè recensuit regulas distinguendorum spirituum ab effectibus, quos in anima pariunt: Has olim Christus Catharinam docuit, hæc, B. Rosam, quæ suam adeò Magistram expressit, vt si ad Indos accidisset fama erroris Pythagoræi de transmigratione spirituum, quàm plurimi credidissent, Catharinæ animum, in B. Rosæ corpus ingressum.

CAPVT. XII.

Beatæ Rosæ, *persecutionibus, morbis, ærumnis pressæ, prodigiosa tolerantia.*

ROSIS connaſcuntur ſpinæ. Nonum ætatis menſem attigerat, cum lactanti matri aruerunt vbera, reque anguſta domi prohibente conductam nutricem, liquidiori pulte ſupplebatur lactis inopia, diducto paruulæ ore non ſine cruciatu, ſed ſine lacrymis, quin imò B. Roſa ſui pollicis inutili ſuctu, tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cœpit, cum ob muliebrem Auiæ Matriſque, de Iſabellæ, Roſeque nomine controuerſiam, vtriuſque perſecutionibus ſe vidit implicitam, excepta virgis ab auia, ſi ad Roſæ nomen, à Matre, ſi ad Iſabellæ, reſpondiſſet. Vt ſuauis erat indoles filiolæ, ſic aſpera conditio Matris, quæ B. Roſam ob eximiam modeſtiam, perpetuas preces, ac ſæculi fugam, non conuitijs ſolùm, alapis, pugnis, & calcibus, ſed & nodoſo baculo ex malo cydonio delumbabat, præſertim poſt grande crimen præciſi capillitij. Nec mitiores in eam domeſtici, ob continuum commercium diuinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam viuere non poſſe, vocabant B. Roſam, in ſuſpicionem fictæ ſanctitatis, eique minabantur breui rapiendam ad ſacrorum Quæſitorum tribunal. Exultabat interim B. Roſa videns per ipſas Catharinę vias ire ſe ad Sponſi vnionem, & ab illuſtri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magiſtra ſua non quærebat ab his ęrumnis effugium, (namque apud omnes in comperto erat, B.

Roſam,

Rosam, quacumque vellet, à Catharina impetraturam: pluris se facere dixit, suæ Matris dolorosa stigmata, quàm delicata solatia, eò quòd puderet Crucifixi sponsam, vel per momentum, cruce viduari. Et hęc quidem prægrandis nunquam, aut rarò illi deerat; namque vacantem ab externa, grauior occupabat interna, cessantique foris persecutioni, agminatim corporis ægritudines succedebant. Ex dira neruorum attractione triennium lecto decubuit, cruciatu immenso, gemitu nullo. Mirum quot ex diuersis, oppositisque causis in Virginem morbi irruerent, terni, simul, & quaterni, nullo supposito in exsucco, arridoque corpusculo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, sed à beneuola Sponsi manu, vt ipsa probè sentiebat, hisce agonalibus bonis prouenientibus. Sanè confessa est aliquando, putare se, nullum alicuius partis, aut membri superesse cruciatum, quem ipsa non senserit. Ac ne primus quidem impatientię motus vnquam obrepsit, qui affixam diuino beneplacito, vel latum vnguem detorqueret. Cum angina, cum asthmate, cum ischiade, cum pleuritide certandum illi sæpissimè fuit. Stomachi, pericardij, intestinorũ dolores, frequẽtes conuulsiones inuehebant, febres, easque contumaces assuetudo verterat in jocum, non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem domesticam præcipuè familiam epulonum, quæ impransam, & incœnatam B. Rosam frequentissimè insederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, benè sibi esse perpetuò dicebat, & Sponsum tantummodò alloquebatur his vo-

cibus: Domine, auge, auge dolorem, dummodò augeas & amorem. Quàm verò suæ B. Rosæ precib⁹ obsequeretur Sponsus diuinus, ostendit mirabili, celeberrimaque visione, qua supra geminos arcus lucis immensæ Christum librantem aurea lance hominum tolerantiam, suaq; munera illis collata in prœmium, aspexit, eumdemque suum regem audiuit elata voce commendantem pœnas constanter ab hominibus devoratas: & asserentem non alia, quàm crucis scala ad Cœlum eniti homines posse. Tunc validissimus impetus B. Rosam invasit prosiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, diuinæque gratiæ, cujus mirabilem pulchritudinē, & vim, qua constituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparauit B Rosam ad vltimos paralysis dolores, qui, præmaturam ei mortem intulerunt.

CAPVT XIII.

B. Rosæ ardentissimus erga Sponsum amor, varijs indiciis manifestus: impetratum ab illa miraculum sudantis imaginis, vt Christum omnibus amandum persuadeat.

QVanta in huius Virginis corde flagraret Aethna diuini amoris, palam aliquando fecerunt splendores, & flammæ ab orantis vultu scintillantes. Visa non raro est euibrare per os, oculosque lucidissimū ignem præcipuè dum funderet preces. Eiusdem ardoris indices erant, ignita suspiria, quibus perpetuò diuinum cordis æstum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas iaculabatur in Cęlum, quas operę pretium

tium esset hic apponere, namque plurimis vsu fuêre non sine maximo diuini amoris incremento. Omnia B. Rosę colloquia, salutationes, responsa, amoris diuini mentione, condiębantur. Vnicum illi solatium erat, de amore diuino aut audire, aut loqui, omne aliud argumentum, cum, dexteritate hùc inflectere. Tunc Virgini, alias taciturnæ, pręsto erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifestum erat. At cum in priuato Oratorio soluebatur in preces, gratissimum erat audire inuitantem singulos ordines creatarum rerum ad amorem diuini Conditoris. Duabus, ac tribus horis eidem insistebat, & clam audiebatur à multis, qui viderunt arripientem non raró pendulam è pariete citharam, tactuque chordarum temperantem impetum vocis, & excepta sunt hæc verba ab illa numeris illigata.

En inter flores pulchrescis, & inter Olivas.
Iesule, nec molli spernis adesse Rosæ.

Namque Matre Oliua, & Patre de Floribus, nata erat. Vehementissimi amoris comes, ac testis zelus, virginem adurebat, ideòque otiosos in templo fabulantes admonebat officij: Non erant domi, qui coram illa quidquam ineptum proferẽt, veriti fulmina Virginis, divinas iniurias nõ tolerantis. A prima pueritia si fortè audivisset sorores amatorium quid concinentes, vberrimo fletu testabatur, dolorem cordis exulcerati. Lachrymas, quia vnicè ad ærarium DEI pertinere didicerat, (namque illis emitur Cœlum) nolębat aliò, à quocumq; profundi, ideóq; cùm fortè vidisset Ma-

trem

trem plorantem: Quid, inquit, prodigis gazam Numinis thesauro referendam? Quotiescunque verò suum Deum ab alijs, coli animadverteret, triumphabat immenso gaudio, & aliquando cum reddiuisset ad cor, fœmina è sacro Cœnobio profuga, B. Rosa miris lætitijs incessit, festumque diem egit, perinde ac si totius Americæ sceptrum, ad illam deuolutũ fuisset: DEVS que, vt B. Rosæ gaudium intenderet, ostendit Sanctitatem insignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat solemnem concionem Confessarius B. Rosæ, quem repentè febris invasit. Rescivit id Virgo, & precibus contra se inuitauit Concionatoris febrim, futurique euentus certa, virum admonuit, præstò illi fore vires, se verò coquendam febri, non sua. Quod re ipsa contigit B. Rosæ, vt olim Sanctæ Catharinæ Senensi. Propagandæ gloriæ diuinæ studio innumera excogitabat in dies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera nouam artem conficiendi vestes infanti DEO, offerens pro indusio, fascia, stragulo, fimbrijs, crepundijs precationes, ieiunia; verbera innumera. Quod nobile inuentum, quàm plurimi amplexi sunt. Hanc autem sui amoris amplificandi sollicitudinem ingenti miraculo probauit DEVS. Anno huius sæculi decimoseptimo, decimaquinta Aprilis die, cadente Sole, Rosa cum vxore, & filiabus Gundisalui Quæstoris, effusa in preces ante pulcherrimã Seruatoris imaginem, vehementiùs amoris stimulis concuti cœpit, jamque nec voci temperare posse, sed erecta in pedes feruidissimè affari suumDEVM, eumq;

obte-

obtestari, vt ignita pharetra excussa mortales omnes sui amoris telis vitalibus, vulneraret: Cum ecce puella Quæstoris filia, videt Seruatoris vultum, sudore madidum, in argumentum amoris; quo flagrabat amantissimus DEVS, quemque in Beatæ Rosæ gratiam indicijs illis profitebatur, vt pares in hominum cordibus, flammas accenderet. Mox puellæ mater, tùm genitor, deinde Religiosi viri, tandem Angelinus Medorus, qui sacram effigiem colorauerat, alijque plurimi viderunt copiosas sudoris guttulas, ad instar minutissimorum vnionum, tota sacratissimæ imaginis facie conspicuas lucere, ac prominere. Subnasci alijs alias, mutuoque attritu solui in fluxum, ac diuersis lineis per capillos, & collum decurrere, quoq; detergebantur magis, eó magis erumpere, riuosque riuis succedere: & hoc ostensum supra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venustatis detrimento, imò adaucta interim pulchritudine vultus diuini: Chrystallini humoris claritas, odor nullus, & alia quàmplurima examina, palam fecere, non inesse humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, sed omnes naturæ, atque artis industrias à tali prodigio longé abesse. Proscenium illud amoris diuini reciprocos hominum amores inuitantis B. Rosæ vota impleuit; namque omnes, qui spectaculo interfuere, nouis, acutis, insolitis diuini amoris stimulis, sub illius intuitu, vulnerati sunt. Neque hic stetit miraculum, sed alterius partu suam certitudinem asseruit; namque B. Rosa ipsa lapsu fortuito ad terram allisa grauiter offenderat, adeo vt Chirurgi

rurgi metuerint, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis remedium diuturnum, incertumque. Rosa certa recuperandæ salutis, si gossipium diuino sudore madidum, brachio admoueretur, tamen cupida fruendi diutius doloribus suis, id non est ausa, nisi ex Confessarij præscripto. Tunc verò tractu præualido sentit redire ad suam sedem distortos neruos; detumescere pulpos, distringi musculos: attonitis ad hæc Chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, iam propè desperauerant. Præter illa, quæ innuimus, B Rosæ prodigia, imperium in belluas, arboresque, & in spiritus ipsos, intuitum cordium, & absentium rerum, manifesta alloquia præsentis Dei, prodibit breui, aliorum vberrima appendix, statim atque licuerit ex lege sacrorum Rituum.

CAPVT XIV.

B. ROSÆ cum imagine Deiparæ familiare consortium: in diuinæ Crucis signum Religio; Mutui honores, quibus illa & S Catharina Senensis se prosequuntur.

ANte centum, & amplius annos, imago Deiparæ Virginis, cui à Rosario nomen est, Limæ cultum accepit: Ex illo Roseto, ver nascentis fidei, in eas terras sese latè diffudit. Ad huius aram B Rosa perpetuò procumbebat in preces, mira lætitia gestiens, & suam Diuam loquentem, varia serenæ frontis eradiatione, veluti quibusdam nutibus, tàm perspicuè percipie-

cipiebat, vt nulla verborum facundia meliùs præstare id posset In filioli quoque diuini vultu, velut animato libro responsa distinctè legebat, veluti si picta cerneret, vel mutis characteribus, exarata Hunc deperibat: huius ad intuitum nouo calore perfundebatur, & gaudio, videbatur enim cœlestis infans brachia foras protendere, veluti in amplexum B. Rosæ procursurus. Fama erat illam omnia impetrare, quæcumque ante sacram imaginem à Cœli Regina flagitaret, ac tanta securitate rerum euentus pollicebatur, quasi concessæ gratię diploma percepisset. Colebatur in domestico Oratorio altera Dei parentis imago, in qua B. Rosa videbat omnia spirare, ac viuere, & aliquando, cum pia matrona, ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes suos à vitæ discriminibus eripuerat, B. Rosa prospexit imaginem edentem signa inusitatæ lętitiæ, torquentem oculos benignissimo nutu, augustiùs radiantem. Porrò sacellum Rosarij, quouis die Sabathi, floribus exornare consueta, quos in horto educabat, nunquam hoc solatio destituta fuit, quàmuis perfrigida rigeret, aut ardens esset anni tempestas. Sed pulchriùs induebat, spirituali veste Reginam suam, & alia ornamenta, ieiunijs, inflictis sibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem in hortensi sua cella extantem, pijs complexibus perpetuò stringebat: vbicumque diuinum hoc signum incurrisset in illius oculos, pulsu validissimo sua præcordia agitabat, siue in fortuita trabium commissura, siue in decussatis sepium bacillis, in vectibus, in ipsis demum

demum, festucis, ac paleis occurisset; illam, sine attenta veneratione nunquam præteribat. Libanotim, vulgò Rorem marinum, alebat in horto, cuius tres arbusculæ in crucis formam coibant: vnam ex his Proregina dono quæsiuit, sed apud illam cespes illico exaruit, & idcirco B. Rosæ manibus iterum insitus, post quatuor dies pulchrior solito reuiruit. Circumferre, Sanctæ Catharinæ Senesis imaginem quotannis solebat pium Sodalitium illius cultui consecratum. Cuius Diuæ statuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ B. Rosa quoad vixit, destinata fuit, quo munere temperare sibi à lachrymis, ab osculis, ab alloquijs præ ardore non poterat: Oh si præsto mihi esset pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, vt pulchriori amictu te induerem optima Mater: & ecce illicò adfuit, quæ ab illustri fœmina nummos attulit, B. Rosæ votis designatos. Visus non raro fuit sacræ imaginis vultus, insolito splendore radiare. Floruerunt ad imperium B. Rosæ caryophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: Ac tres vernarunt, quot sibi B. Rosa iusserat afferri. Francisca de Montoia, quæ sacrum Catharinæ simulachrum exornauerat, B. Rosæ beneficio incolumis euasit ab igne sulphurato, qui in oculum ipsius incurrerat, & resiliens incendit vestes alterius fœminæ quam corripuit. Ipsiusmet B. Rosæ dexteram, aliquando horrenda arthritis inuaserat, adeò, vt intumuerit manus mirum in modum, nec digiti loco moueri possent. vt verò Seraphicæ Matri suæ festiuum habitum solito cultu compo

componeret, digitos forficum ansulis immissit, cum id fieri præ tumore non posset, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordinem distribuit; attonitis ad hæc regio Quæstore, illius coniuge, & medicis, quî diuinitus id contigisse professi sunt.

CAPVT XV.

B. Rosæ feruidus amor, & cultus in diuinam Eucharistiam pro qua ad Martyrium se accingit.

TER, vt minimum, in hebdomada diuina Eucharistia reficiebatur, quinquies non raró, & aliquando in singulos dies: præmittebat semper magno gemituum, & lacrymarum apparatu, sacramentalem confessionem: pridie asperiùs cruentabat corpusculum flagellis, rigidoque ieiunio, & hospiti diuino, tàm pretiosis ignitarum aspirationum odoribus, cordis habitaculum adornabat, vt si per totum vitæ spatium, illa tantùm vice, exceptura esset amantem Deum. At dum procumbebat ad Angelorum mensam, adeò diuini amoris igne flagrabat, vt facie præseferret cordis incendium; hæc enim coruscabat adeo, vt Sacerdotîbus terrorem incuteret: Cœlesti splendore sæpissimè perfusa, Angelica non raró forma, radios etiam emittens, apparuit religiosis viris: & ipsa Virgo, à Confessarijs iussa indicare mirabiles effectus, quos in animo suo, diuinum hoc Sacramentum pariebat, in singulis verbis hæsitabat, causata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare se quodammo-

do, dicebat, in suum Deum, & gaudio tàm immenso recreari, vt profectò nulla iucunditas mortalis, vitæ comparari posset illi, qua mammilla Regum, pretiosum hoc conuiuium suam secum quodammodo diuinitatem partiebatur. Accedebat robur, & saturitas prodigiosa, adeò vt, cum sæpe dum templum adiret ex pridianis ieiunijs, flagris, ac vigilijs fessa, in angiportis hærere cogeretur, diuino refecta pabulo, domũ rediret alacri passu: præiret Matrem, veluti si ambulandum sibi esset ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. vt vero corporis saturitatem à pastu eucharistico acceperit, patuit domesticis; namq; reuersa domum ab epulo diuino, rectà festinabat ad secretum cubiculi, & ibi ad seram vsque noctem inclusa, perstabat in sponsi complexibus, & rogata cibum sumere pridiano exhausta ieiunio, respondebat: præ ingenti satietate mensa Domini, alium se cibum admittere neutiquam posse, & aliquando per octo solidos dies, altaris Sacramento pasta ab omni prorsus corporali alimonia, veluti Sancta Catharina Senensis, abstinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tàm ardenter amabat, vt quotiescumque illo recreanda erat, missæq, sacrificijs interesset omnibus, à summo manè ad meridiẽ vsque, ne vel ad momentum quidem, oculos ab ara deflectens, aut supercilia vnico nictu demittens, licet noti, ignotique ante illam transirent, & ferè in oculos incurrerent. Cum publica quadraginta horarum supplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à mane ad vesperam vsque immota prorsus hærebat innixa genibus B.

Rosa oblita prandij, nec aquæ vna gutta refecta: sic per octo solemnes dies Sacratissimi Christi Corpori consecratos, sic vltimis quatuor annis, vbi feria quinta maioris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem suum donec die parasceues ad tabernaculum transferretur, nec noctu inde cedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarum decursu, nec sedere coram illo ausa, nec muro tantisper acclinari. Sicubi audisset ad diuinum Corpus adorandum signa dari, cor, & caro illius exultabant in Deum viuum, viuidior in facie color accendebatur. Iucundissimum illi erat suis manibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad sacram Altaris supellectilem spectat. Pretiosos è filis sericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penso, egestatem Matris fraudaret, noctis partem seponere. Denique pro Sanctissimæ Eucharistiæ mysterio, vitam effundere prægestijt. Cum Batauorum classis, Peruuiæ littora popularetur, & ipsi iam Limensi portui immineret, imò etiam in arenam prosilijsse milites dicerentur, B Rosa cæteris exanimatis, mirum in modum exultans, in templo socias hortari cœpit, ad subeundum pro religione martyrium, & facie rutilante, vestem, quâ longior in terram defluebat, alacriter præcidit, cothurnos exuit, vt in breui hac veste magis expedita, incurreret in hostes. Ex oculorum scintillis, ex impauidi vultus constantia, ex viuido tono vocis heroicæ, animosa virago leænam induisse videbatur, lacessens horam fatalem, & morti minitans pugnacissimè: Feruebat Virgini sanguis effundi auidus: cum

auditum est, receptui Batauos cecinisse; & voto suo fraudata B. Rosa torqueri cœpit ardentiori siti martyrij, cuius amore saucia, dolebat, se non illis temporibus natam, quibus gliscebat tyrannorum furor in Christianos, & sæpè cum gemitu dicebat familiari Matronæ: Vtinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam, ad barbarorum Prouincias, & ibi sanguinem pro Christo fundendi.

CAPVT XVI.

B. Rosæ, eximius pro periclitantium animarum salute zelus, & studium consulendi corporali saluti proximorum supra modulum facultatum.

QVoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos, cruciabatur medullitus, illacrymans perditioni tot Barbarorum: & cæteræ gentes Christianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lacrymarum: Optabat visceratim discerpi, ac retis instar obpandi voragini, qua tot animæ infelices ruebant ad Tartara: hortabatur Religiosos viros ardentissimis verbis, vt ad nunciandum Barbaris Euangelium festinarent. non hærendum, intonabat, in subtilitatum apicibus, in controuersijs verborum: proijci scholasticos labores, clamosasque disputationes, si tantis parta sudoribus eruditio, proximorum saluti fideique propagationi non impendantur. Asseuerabat, se nisi fœminam natura finxisset, decurso studio literarum, adituram fuisse ferocissimas

ſimas gentes, quas vel in viam ſalutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide ſanctiſſima: ſtatuerat adoptare ſibi pupillum inopem, & deſolatum, quem in ſtudio virtutis, & literarum educaret ad laborem in conuerſione gentilium ſubeundum. Vni ex Confeſſarijs ſuis incerto, an expeditionem ad Barbaros ſuſciperet, obtulit dimidium operum ſuorum, quibus Diuinitatis amorem demerebatur, vt alacrior ille ad excolendam vineam Domini feſtinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Chriſtianorum, pro his quotidie cruenta ſibi verbera infligebat, dicens, ſi quo modo ſibi licuiſſet fungi prædicatoris officio, opertam horrido cilicio, nudipedem, ſquallidam interdiu noctuque ſe circumlaturam Crucifixi Seruatoris imaginem per fora, per triuia, & lugubri clamore reuocaturam ad cor homines à recta via deerrantes; at diuini verbi concionatores feruida modeſtia admonebat officij, vt facundia inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ oſtentationis cothurno poſthabito, animaduerterent, conſtitutos ſeſe hominum piſcatores, qui flagitioſas animas eximerent ab ima Charybdi vitiorum. Et exemit ipſa B. Roſa nonnullas prodigioſe. Iuuenem præcipuè genere, quam moribus nobiliorem, qui amore pulcherimæ B. Roſę ſuccenſus, ac deſperata ſpe nuptiarum, quærebat ſaltem occaſionem, qua oculos paſceret illius venuſtate, ideoque B. Roſæ Matrem conuenerat, vt iuberet à filia collaria ſibi aliqua, ex prætioſo carbaſo elaborari. Aduocata B. Roſa, vt ſtatueret, quot vlnę melioris telæ, & vndenam eſſent

ſent emendæ, diuinitus edocta ſecretum, quod corde premebat Vincentius Monteſius Venegas (hoc iuueni nomen erat,) illum ſanctiſſimis verbis ad virtutem incendit, adeò vt ſobriam, & grauem viuendi rationem inſtituerit, ſingulis ad minimum octiduis diuino Epulo refici conſuetus. Fæminam præcipitis iracundiæ ad tractabile pacis ingenium, inſtituta de tranquilitate animi ſuauiſſima concione reuocauit, adeo vt fateretur recordatione manſuetiſſimæ B. Roſæ ſopiri, quaſcumq, flammas naturæ ignis accenderet. Religioſum virum cum morte luctantem, & formidine ſeueri Iudicis trementem, confirmauit oblata illi de ſuorum exercitiorum qualicunq; cenſu, quidquid moribundo deeſſe ad ſupplendam inopiam meritorum. Ab obitu conueniri ſe petens à defuncti anima, ſi fortè indigeret vlteriori ſufragio. Et diuinitus B. Roſæ innotuit, illam quamprimùm regioni lucis adſcriptam fuiſſe. Mirabitur profectò vnuſquiſque pauperrimæ B. Roſæ funus publicis mendicorum eiulatibus, ac lacrymis celebratum fuiſſe, vociferante turba egenorum, ſuam ſibi nutricem ac matrem fato immaturo præreptam: adeo palmas ſuas extendit ad pauperes, cum his diuidendo eleëmoſynas, quas inſperato receperat. Fuit cum octo dierum alimoniam ſibi ſubtraxit, pro egentis cuiuſdam ſubſidio: cum triginta ſex vlnas candidæ telæ ſibi à Matre attributas ad ſudaria, vela, mantilia, omnemque candidi nitoris ſupellectilem formandam pro arbitrio ſuo, ſecretò donauit duabus virginibus genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cum oblongum,

gum, & ad terram vsque demissum Matris pallium, inopi cuidam Virgini donum fecit, & Matri conquestæ prædixit, pluribus illam à diuina bonitate ditandam. Stetit promissis fides; namque post paucos dies, ignotus homo, quadraginta libras argenteas, pro pallio coëmendo attulit Matri. Maria de Sala per famulum misit sericum subtegmen alteri conficiendo sufficiens, & sibi oblatas ad hoc eiusdem materiæ totidem vlnas Limanus Prædicatorum conuentus B. Rosæ matri destinauit. Nobilem Virginem egestate, ac morbo pressam, & purulenti cancri peste nulli ferendam, intra paternas ædes recepit, & medicas illi manus admouit sedulitate tanta, vt breui ad salutem reuocauerit. Cuiusque sortis, aut conditionis pauperes fœminas, morbis affectas, in domum patriam inferebat, neque tecti solùm, & strati, sed & medicinæ, ciborumque solatio egentes, reficiebat. Ijs abstergebat purulenta vlcera, mundabat vestes, lauabat pedes, nullo discrimine Hispanos inter, & Indos, Æthiopesque, nigros, & candidos. Nulla ægritudo tàm putrida, nullum vlcus tàm tetrum, cui Virgineas adhibere manus B. Rosa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ ceteris horridas intuita, his eluebat vasa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, si vitiata sanies pannis suis adhæreret; quàmuis cæteroqui munditiam amaret. Quinimò aliquando cum extractum è vena cuiusdam famulæ sanguinem, post biduum seroso virore, flauis, nigrisque maculis, ac sanie ramosa decolorem stomachus horreret, secessit in angulum, & ad instar Sera-

phicæ ſuæ Magiſtræ, totum illum virulentum cruorẽ auſu heroico ſenſim epotauit. Et B. Roſæ charitas morte fortior non raró fuit, namque ſalutem redonauit ægris, quibus miniſtrabat. Inter alios Ioannes Almanſa nobilis vir, decumbens impetrato B. Roſæ alloquio, in illius vultu maieſtatem Angelicam notauit: & hauſta viua ſpe incolumitatis, ſolutus in ſomnum eſt, & integrè ſanus euigilauit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus: interim addere libet, quod vel ad bruta animantia B. Roſæ ſuauitas, ac tenera miſeratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliua B. Roſæ Genitrici, miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cuius in tergore, & alis verſicoloribus amœna plumarum varietas ludebat, & collum, quædam veluti purpura incinxerat, adeò vt domi in delicijs eſſet. Sed cum iugiter cubaret humi, nec vnquã viſus eſſet in pedes attolli, nunquam auditus cucurire, pertæſa Mater conſtituit illum iugulare, & menſæ comedendum apponere. Adſtans B. Roſa, Canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cum ſub oculis omnium repentè Gallus adſurrexit in pedes, totum conclaue prætumidis paſſibus perambulauit, & hilariter cucuriuit, repetita, quindecies intra quadrantis horrarij ſpatium, cantilena.

CAPVT XVII.

B. ROSÆ magna in Deo fiducia, crebro in ſuis, ſuorumque neceſſitatibus explorata.

MIrificè afficiebatur verbis illis Dauidicis: Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuan-

iuuandum me festina: hæc sedens, stans, ambulans deuotissimè iterabat. Tria potissimùm erant de quorum assecutione dubitare Rosam non sinebat cælitus concessa fiduciæ certitudo: primum, æterna sua beatitudo, alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia: postremum, certum ex alto auxilium in quibusuis necessitatibus, ac repentinis periculis. Semel concussa est pauida formidine circa prædestinationis arcanum omni animæ tremendum, sed illicò Dominus sic illius cor est allocutus. filia neminem condemno, nisi volentem condemnari: igitur ex hinc, tranquili oanimo esto: Ex inde tám inuicta fiducia cordi Virginis inhæsit, vt interrogata à Doctore Castillo, an suæ salutis certam notitiam diuinitus accepisset, fateri compulsa sit: superna illustratione tempestiuè se didicisse, quòd ab æterno electa erat ad cœlestem gloriam; quin etiam in vltimo decubitu cognouit ab omni purgantis ignis mora, immunem sese futuram Dum hortensem cellam incolebat, in mentis excessu, vidit circa se vndique solum conspersum rosis, & miranti quonam pacto tam repèntino vere tegeretur terra, paruulus Iesvs apparuit, & B. Rosam blandè compellans, Iussit sparsas rosas colligere: Lectas illa diuino puerulo attulit, qui ex omnibus vnicam in donum poposcit, &, Hæc tu Rosa es, dixit, cuius prouidam curam assumo: Intellexit illicò sapiens Virgo, quorsum tenderent verba sponsi, & gauisa, teneri se in dextera, veluti Rosam electam, sollicita quid agendum de reliquis esset, breui consilio subitaneum inde sertum confecit, & celesti Infanti re-

ti reuerenter imposuit, qui mox suauissimè arridēs disparuit. Pari certitudinis solatio fruebatur in securitate gratiæ, diuinęque amicitiæ, cum cœlitus comperisset, in Sponsi fauore se confirmatam, vt ne vel ad momentum dulci amicitiæ fœdere posset excidere. Asseuerauit aliquando animæ suæ moderatori, faciliùs imponendum sibi, quod palea esset, aut saxum, quamquod haberet numen auersum. Eadem vis confidentiæ B. Rosam aduersùs quaslibet mortalis vitæ difficultates armarat. Nil metuens obuios tauros ferocissimos perstitit sæpius in vestigio, matre fugam circumspiciente, spondens immanes belluas innoxie transituras; quod re ipsa bis contigit, non sine admiratione omnium, qui præsens Virginis exitium metuebant. Vt verò sperabat subsidia ad victum necessaria! Certior aliquando facta, domesticæ penuriæ, quia panes nulli supererant, arcam aperuit & plenam reperit panibus vltra domus illius morem candidis, azymis, ac saporosis, testante figura inusitata & peregrina, hos aliunde prodijsse. Alia vice mel defuit, necessarium illis regionibus condimentum: bis, ter experti, fundotenus exhaustum arescere vas, filij retulerunt Matri; at illa B. Rosam legauit, quæ cupam inuenit vsque ad supremum labrum recenti melle plenam; quod nouo prodigio integris octo mensibus toti familiæ satis fuit in vsum quotidianum. Gasparem Flores Patrem Virginis premebat ægritudo corporis, animique mœror, ob quinquaginta librarum debitum, cui soluendo non erat. Vt Virgo resciuit, fudit, in Templo preces, & domum redeunti vir planè

nè ignotus, inuolutam strophiolo pecuniam Patri necessariam porrexit. Eiusmodi peregrinis subsidijs pluries egena domus, in gratiam sanctæ filiæ, recreata fuit. Quinimò erga locupletissimum Sponsum, ea fuit B. Rosæ fiducia, vt ausu liberali, Virgo pauperrima frequenter, & pallam in se receperit, prouidere de toto sumptu, ad excitandum à fundamentis nouum Sanctæ Catherinæ Senensis monasterium, cuius erectio cœlitus promissa, & ostensa illi fuerat, quodque tàm seria fiducia spopondit, vt Mater fastidio impar, B. Rosam quasi manifestè delirantem obiurgauerit: Et vbi tibi sunt, diceret, bis centies mille libræ argenti! At illa fideiussorem, inquit, habeo illum, in quo thesauri omnes. Sed hæc seorsim narrabimus.

CAPVT XVIII.

Beata ROSA, diuinitus cognoscit, ædificandum in Vrbe Limana sanctæ Catharinæ Senensis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo reuelante patefiunt.

FLoret nunc Limæ, numerosum ducentis sacris Virginibus Cœnobium, sub instituto sancti Dominici, erectum anno sæculi huius, vigesimo secundo, ab illustri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Istud integro ante fundationem decennio, nunc per symbola, & figuras, nunc manifestè in propria forma, & typo fuit B. Rosæ diuinitus præmonstratum: De illo tàm securè, ac fidenter loquebatur, perinde ac si constructum ante oculos haberet: Designauit perso-

personas, quæ illic Deo famulaturæ essent, ac inter has propriam Matrem, numerum diffiniuit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ plantam, ac systema in tabella delineauit, primum incruenti sacrificij Mystam, nominatim expressit, primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnouit, spiritu suo imbuit, osculo pacis quodammodò initiauit. Nonnullis visa est in sanire, cum, præcipuè illustris fœmina, quam Cœnobij fundatricem fore vaticinata fuerat B. Rosa, superstitem virum haberet, & Matrem circumstaret soboles numerosa quatuor nempè filij, & vna filiola, & qui in se receperat curam, exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limam redijsset, infecta re, & nulla spei lux inposterum affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò post filios omnes, ab hac vitaDeus euocauit, obstacula innumera, & potentissima disiecit, repugnantium animos ad fauorem pij operis flexit, ac breui stetit nobilissimus Parthenon, qui etiam nunc sæpissimè B. Rosæ Monasterium, hoc est diu ante B. Rosæ vaticinio prænuntiatum, amat appellari. Hoc primùm fatidico animo præcepit, cum aliquando lectas in hortoRosas cœpit non sine deuotis suspirijs in altũ iactare,& germano frati superuenienti & quærenti, quid rerum ageret, mysterium celauit; sed cæpere loqui prodigia; nam quas B. Rosa in sublime sparserat, hærebant in aëre,& in conspicuã sanctæCrucis figuram aptissimè coibant, eidemque Cruci à succedentibus Rosis decor⁹ per circuitũ limbus formabatur. Agnouit B. Rosa Virgines illas esse,quæ in cruciformem arctioris vitæRegulam coaptatæ è sublimi perfectionis sta-

tu ter-

tu terram despecturæ erant: Alias oranti fuit ostensum pulcherrimum pratum, lilijs rosisque variegatum; quod in hortum conclusum, & à profani sæculi commercio segregandum certò cognouit. Testatus asseruit R. P. Villalobos, Soc. Iesu vir sanctitate nobilis, suo se experimento propheticum spiritum in B. Rosa deprehendisse, quæ sui cordis arcana didicerat, velut etiam R. P. Philippi de Tapia Callaoensis Rectoris, & Michaëlæ de la Massa, Mariæ de Mesta, aliorumque: ita etiam res, loco, vel tempore dissitas intuebatur animo: diuturnam vitam spopondit ægris quàmplurimis, serme iam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puellisque prædixit, quodnam vitæ genus ingressuræ essent: spopondit, non nullos religiosæ militiæ nomen daturos, licet ab eo vitæ instituto alienissimi essent. Proregis animum immutandum vidit, qui molesto muneri nobilem virum destinauerat: Ferdinando germano fratri scripsit, orituram ex illo filiolam, cuius vultum purpureus conspicuæ B. Rosæ character ornaturus esset, & illam innocentia singulari nobilem fore: aduectam ex Aethiopia fœminam, quæ profitebatur, in Panamà sacro se fonte lustratam, cognouit, neutiquam fuisse aqua salutari respersam, & insperatis indicijs conuictam ad meliorem frugem reuocauit; sacro illa baptismo tincta est, ac postridie felix interijt. Qui B Rosæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, ostēdit Deus. Eamdem legendi, scribendique artem edocuit, vt olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem Magistro, suæ mortis diem, locum, horam edocta, nemini

mini dulciùs, quam sibi, suoque funeri fortunata vates præcinuit.

CAPVT XIX.

Beata ROSA *mortis suæ præscia, cum vltima ægritudine generosè luctatur, & sanctissimè moritur.*

FEsta Diuo Bartholomæo dies, quo se morituram præsciebat, preciosa, & chara illi fuit, & studio singulari quotannis culta; hinc suo non contenta ieiunio, aliquot innocentes pueros induxit, vt secum in huius festi peruigilio ieiunarent. Mirabatur Mater quid filiæ tam peculiare cum sancto Bartholomæo verteretur, donec audiuit à Virgine, hunc sibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc B. Rosæ triennium mortalitatis, cum ex graui morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigisse; at illa omnium iudicio complorata, certò asseruit, distare nimiùm optatissimam metam, ad quam properabat. Annum denique suæ ætatis trigesimum primum ingressa, cuius ad exitum se non deuenturam cognouerat, quatuor ante obitum mensibus optimè valens, Gundisalui Quæstoris vxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam vniuersæ carnis ingressura erat; quinimò & locum designauit, in quo corporis vinculis erat soluenda. Didicerat ex celebri visione arcuum, de qua supra locuti sumus, totam seriem immanium dolorum, quibus vltimò lancinanda erat, eosq; acutissimos, & adeò multiplices fore, vt singula ex-

hausti corpusculi membra, proprium equuleum essent habitura: siti eadem sese torquendam, quam in Cruce Redemptoris fauces aruerunt, intimas ossium medulas ardore intolerabili depascendas: Illa tantæ amaritudinis calicem nil expauescens, in sacello Rosarij obtulit sesè beneplacito diuino, adeoque strenuè ad epotandum absynthium se comparauit, vt cordis ardor, vultùm vehementer accenderit, & satis constiterit tunc vicini sui obitus præcisam diem illi fuisse reuelatam. Denique triduo ante fatalem ægritudinem adijt parentum ædes, vale dictura ibidem hortensi cellulæ, cœlestium suarum deliciarum consciæ. Hic olorino cantu mortem inuitauit, & miris blanditijs S. Patrem suum Dominicum est allocuta, eique matrem à se destituendam commendauit. Calendis Augusti sub vesperam sana, & vegeta suo se cubiculo incluserat, cum ecce sub noctis medium auditur miserabiliter eiulare: accurrit Quæstoris Vxor cum filiabus, & ancillis, inueniuntque ægram toto corpusculo extensam per solum, rigidis sine motu membris; At illa interrogata quo malo angeretur, & velletne medicum aduocari, malum quidem se nullum habere dixit, sed ipsissimam mortem in intimis viscerum suorum penetralibus liberrimè dominari; cœlesti verò medico tantum inuisibili opus esse. E terra in lectulum sublatæ, frigidus sudor stagnabat in pallida fronte, luctabatur velut ingenti mole pressa respirandi facultas, rumorque ac tremor exangue corpusculũ oberrabant. Subinde libero suspirio, IESV nomen tenerrimè pronunciabat, quod vnicum illi erat solatium.

um. Adfuere medici, qui ſtatim explorata vi pugnantium morborum, ſtatuerunt, aceruum tot cruciatuum humana patientia ſuperiorem videri, neque dolores illos naturales eſſe, ac calicem ipſum, quem Sponſus biberat; iamque miſcebat amantiſſimæ ſponſæ. Et illa quidem à Confeſſario, verito ne ab humili modeſtia proueniret B. Roſæ ſilentium, pro imperio adacta, manifeſtè aperire, quibusnam cruciatibus intabeſceret, licet experimento morborum omnia genera didiciſſet, hunc tamen vtpotè peregrinum, non niſi per ſimilitudines potuit explicare, dixitque: videri ſibi candentis ferri globum per tempora adigi, à ſummo vertice vſque ad infimam plantam dexteri pedis, ignitum veru tranſmitti, & ſimili ardore tranſuerſim à ſiniſtro latere per meditullium cordis ab ignito pugione peruadi, à quo decuſſato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur; viſcera per fruſta candenti forcipe euelli: caput incluſum candenti galeæ videri, & validis puncturis ceu malleorum ictibus contundi; oſſa reſolui ſenſim in puluerem, medullas inſtar cinerum aruiſſe. Fluctuantibus in mutuo aſpectu contuſis medicis, B. Roſa clam ſuo Confeſſario aperuit, fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie laborare, cum totus præter naturam eſſet, quo circa vnica ſibi tolerantia opus fore, vt quoquo modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores experiretur: ſinerent illam abſq; omni humano alloquio aliquot dies iacere, cũq; amore ſuo, cui ſe mẽbratim confixam in cruce ſentiebat, colloqui perpetuo. Præfixa Auguſti dies interim illuxit, quã in Caluariæ mõte, non in Thabor cum Chriſto trãsfigurato

trans-

transegit; namque accessit sinistri lateris paralysis, perque consequentes dies pleuritis, asthma, ischiades, colica, arthritis, denique continuæ febris, ardor accerrimus. Vsque adeò tota morborum cohors debuit incumbere, vt vnica hæc B. Rosa, fatali ægritudine solueretur, & articulatim moriens, gloriosum ferè martyrium ab amore Sponso illatum, subiret. Placidissima, tot inter cruciatus, animæ quiete, fruebatur, suosque dolores intendi, & vberiores pœnas suis criminibus irrogari, flagitabat. Subuerebatur Virgo sapiens, ne tot simul morborum continua, & atrox violentia, sibi rationis vsum eriperet, ideoque tremula voce, flebilique, supplex obsecrauit domesticos, secum orarent Deum, vt illi se infortunio eriperet: & diuina pietas respexit humilitatem ancillæ suæ, & integrum illi expediti iudicij, ac linguæ vigorem peculiari prodigio, inter assidua ex hausti cerebri deliquia, seruauit immunem vsque ad extremum halitum; cum tamen sæpe, inter hos angores, ab vsu exteriorum sensuum illam abduxerit, vel morbi violētia, vel contemplationum excessus. Incredibili siti torquebatur. cumque bibere sibi per medicos non liceret, amarum tolerantiæ calicem, ad imum vsque fundum, exhauriebat cum Sponso. Tenerrimam conscientiam, exomologesi pluries iterata, ac semel de toto vitæ decursu sese accusans, quam diligentissimè expiauit; ita vt procul audirentur gemitus, & suspiria. Triduo ante felicem transitum, diuinum viaticum, & sacrum oleum poposcit. Vt audiuit, epulum Eucharisticum sibi afferri, viuido colore suffusa coruscantis aurore

inſtar gratiosè rubuit, mox gaudio ſuo impar, in altiſſimam extaſim diriguit, & ſuſcepto diuino Sacramento, pallido & exangui ore, fixa hæſit. At, extremam vnctionem tàm alacri omnium ſenſuum officio moribunda excepit, vt verè oleum lætitiæ fuerit, quo ſe potiùs ad triumphum, quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, vtpotè ſalutis adeò certa, vt inſuper noſſet, abſque luſtralis igni contactu, ſe recto itinere, ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata, & ſonora voce, ſe orthodoxæ fidei filiam, profeſſa eſt, ac Sancti Dominici ſobolem, candidum eius Ordinis interſigne, quod ſcapulare dicimus, continuè, & patule ante ſe protenſum volens. Exquiſitis, ac ſummè efficacibus verbis, veniam à Deo exorauit, pro illis omnibus, qui in toto vitæ decurſu, moleſtijs, damnis, alijſque ſe iniurijs affecerant, & Crucifixi paruum ſimulachrum manu ſtringens, ſatiari non poterat his verbis: *Pater ignoſce illis*. Domeſticos omnes, acciri demiſsè petijt, & licet ex his neminem verbo, aut minimo vnquam nutu offendiſſet, à ſingulis, & omnibus lacrymoſa voce, orauit condonari ſibi, ſi qua in re vlli moleſta accidiſſet: dolere, quod adhuc per biduum, illis oneri eſſet futura: haud procul abeſſe horam, quæ domum Gundiſalui, à fœtidæ Roſæ, longo faſtidio, inutilique pondere, liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba vberes lacrymas non excuſſerint, omnes enim eximiam illius ſanctitatē mirum in modum, venerabantur. At Quæſtor metuens, ne poſt obitum B. Roſæ, de condendo tanti funeris theſauro lis inter Parochiam, & Sancti Dominici Conuentum exurge-
gerct,

ret nec ausus modestissimæ Virgini, periculũ honorificum illud aperire, ingenioso consilio dixit, obtinẽdæ, apud Fratres Prædicatores, sepulturæ desideriũ potius mendicando, quam testando innueret: quod ipsa præstitit, eum sui Ordinis esse morem existimans, & ve-luti indignam, expelli se posse timens, nisi hoc insi-mis precibus, impetraret. Sub vitæ finem, crebriora Virgini fuere dulcissimorum raptuum interualla, qui-bus paratæ cœlestis gloriæ sapores, iam delibabat, & iisdem gradibus, quibus debile corpusculum fatisce-bat in mortem, animus in vigorem, & securam hila-tatem attollebatur, adeò, vt auctam in singulas horas lætitiam, nec voce nec vultu, dissimulare iam posset. Paucis ante obitum horis, ab humanarum rerum exi-lio in se regressa, P. Fr. Francisco Nieto ingenué, ac secretò dixit: Oh quàm excelsa, quàm pretiosa, iu-cunda, eximia, tibi, de suauitate Dei, de læta ipsius cu-ria, de regione æternitatis narranda haberem? vado nunc, cum tripudio ad perenniter contuendam pul-cherrimam illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio, quæsiui. Omni deinde officio parentes, quosq; parentum loco habuerat, Gundisaluum, eiusq; coniugem, est prosequuta: tum germanos fratres sen-sim, deinde Quæstoris filias, tùm reliquos domesticos efficacissima oratione, ad amorem virtutis, inflamma-uit. Media nocte clamor factus est, & Sponsus ve-nit, quem B. Rosa vultu sereno, & hilari excepit: Germano fratri innuit se migrare, & ceruical subtra-hi iussit, vt capite, ad nudum lignum acclinato, deli-baret Crucis incommoda, & IESVS, IESVS mecum sit, dulcissimè ingeminans, ad illum euolauit. CA-

CAPVT XX.

Beatæ Rosæ funebris conductus, exequiæ, tumulus; eiusdem sepulchrum Ordinarij auctoritate mutatum solemni Corporis translatione, & ingens Fama sanctitatis.

Viuidus faciei, color, labia rubētia, & in risum diducta, ambiguam fecere adstantibus B. Rosæ mortem donec adhibito speculo, patuit, nullum in ea superesse halitum. Tunc omnes, repentino prodigio peruasit arcanus lætitiæ sensus, ac tota domus visa est innatare, gaudio nuptiali. Ex adstantibus vna, vidit numerosa Angelorum corona, B. Rosæ lectum circumdari, eademque iuratò asseruit, ante felicem B. Rosæ transitum fuisse à Christo reuelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & sepulturam gloriosam, & vetuisse ne funeri circumponerentur panni lugubres, sed imperasse, vt niuei quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem, deducta ad Tumulum B. Rosa fuit, namque vix dies illuxerat, cum ad Quæstoris ædes, innumera hominum vis accurrit, mirantibus domesticis, vnde, aut quo pacto, nuncium defunctæ & calentis adhuc B. Rosæ, tota Vrbe diffundi potuerit. Circumfusi promiscue nobiles, ignobiles, aduenæ, Ciues, Indi, Hispani certatim Rosaria sancto Corpori applicuerunt: Hic flores vesti impositos, diripere; hic vestis extrema, hic pedes raptim deosculari. Tentauerant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere, adductis palpebris, sed frustra

ſtra nam ſenſim recedentes, liberum Colūbinis pupillis aditum dabant, vt Limenſes ſuos dulciter intuerentur. Niſi Prorex, armatæ ſuæ cuſtodiæ, Cohortem prætoriam eò deſtinaſſet, explicare ſe domo funebris pompa non potuiſſet; adeò turba innumera compleuerat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & plateas, fora, vicos, qua tranſeundum erat, aliquot ante horis occupauerat. Ideo Archiepiſcopus, qui prodierat funus deducturus, ad Gundiſalui ædes eluctari diffidens, rectà perrexit ad Templum, Diui Dominici, ibique ad valuas Virgineum funus præſtolatus eſt. Interim ſacra omnia ſodalitia, Religioſæ familiæ, confluxere, & ipſum Metropolitanum Collegium, præter morem vltro adfuit; namque ſolum Archiepiſcopos, ſolet efferre. Acceſſit ampliſſima Curia Senatorum, qui honos, defunctis Proregibus præſtari ſolet. Matronarum ambitioſa pietas, & viſendi ardor feneſtras, pergulas, arcus occupauerat, & certè numquam alias ſic viſa eſt vniuerſa Ciuitas commoueri. Suppoſuit humeros feretro, Capitulum Metropolitanum, deinde, mutatis vicibus, Curia Senatorum, mox Primores ex Religioſis Ordinibus. Feriebant ſydera clamores, Sanctam aſſerentes B. Roſam, & niſi haſtatorum bipennes, quaſi ſepem obieciſſent corpori, pars illius exigua templo fuiſſet illata. Vt limen attigit, noua iucunditate exhilareſcere viſa eſt Virginea facies, & in Sacello, cui à Roſario nomen eſt, prodigioſa imago Deiparæ repentè fulgore inſolito micuit, & manifeſtis lætitiæ argumentis, viſa eſt excipere B. Roſam ſuam. Mox eò confluxit torrens, ingentis populi,

puli, cumque omnes viderint ſplendores inſuetos; fuerunt etiam qui ſuſpicarentur, imaginem portento-ſo ſudore maduiſſe. Tumulum Beatæ Roſæ, circũſidebant Patres dignitate, & ſenio grauiores, tùm ne theſaurus ille diriperetur, tùm vt eidem admouerent debiles, & claudos, qui ſpe obtinendæ ſalutis accedebant, neque ſpe fruſtrati ſunt, vt conſequenti capite, palam fiet. Poné conſtiterat haſtata Proregis Cohors, vt confuſam molem irruentis populi diſtineret, ſi poſſet. Sepulchro tradere ſacrum Corpus deſtinabant Patres, cum tanta inſonuit populi vociferatio, vt ſuperſedendum fuerit, & niſi certa ſpe lactatus fuiſſet populus, domum nemo ſe recepiſſet. Sed turba, quæ templum inſederat, dilapſa, confluxit alia, & Archiepiſcopus nutu, namque vox audiri non poterat, iuſsit corpus Virginis in Sacriſtiam deportari; cumque nec ibi eſſet in tuto, raptim inferri adytis Nouitiorum. Ibi Archipræſul fuſus in gemua, manum Virginis deuotè oſculatus, eam in ſingulis digitorum articulis, perinde ac ſi viueret, tractabilem ſenſit. Poſtridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, vndatim irruit admiſſus populus, neque incolæ tantùm; ſed & remotiores accolæ, qui à ſex, & ampliùs leucis accurrerant. Proregis milites, impetum frenare non potuerunt, ideoque omnis ætas, & ſexus, ad feretrum eluctari contendit: hic calculos precarios, alius ſudarium, numiſma, & quidquid ad manus erat, contingendo ſacro Corpori, prætendebat. Turba languentium penè cum iurgio feſtinabat acceſſum, pueri per obſtantium capita ſubli-

mes

mes mittebantur ad contactum salutis, & vix ipsum corpus seruari potuit, cum velis, capillis, & vestibus direptis sexies mutanda B. Rosæ fuerint indumenta. Resonabat vndequaq; templũ, perpetuis vocibus Sanctam proclamantium, & pulsu, ac tintinnabulis signum dabatur choro, cum respondendum erat Sacerdoti ad Aram facienti, Sed nisi Cantores Choro egressi, ipsum Altare circumstetissent, consummata non fuisent diuina Mysteria. Antistes è throno progressus ad feretrum, vltimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cum iterum validioribus ingemuit clamoribus stipata turba, rursus densato cuneo, vndique irruit in suggestum, ideoque præsens periculum direptionis diuertendum fuit, oblata populo dilatione sepulturæ. Confirmauit spem pulchritudo, & suaueolentia Virginei corporis, quæ, nullum fore periculum, spondebat, si vel in plurimos dies publico conspectui superesset. Per sex horas supra triginta, idem perstiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuum: Nulla insederat vultui fuligo sub aëre tàm humido, calido, & ex concurrentium refluxibus, puluerulento. At mirifica Cœlestis odoris fragrantia, spirans à sacro Corpusculo, post decem & nouem menses, recreauit illos, qui ex humatam B. Rosam nobiliori sepulchro crediderunt. Sub meridiem clausis templi foribus, & elusa spe populi redituri, conditum est B. Rosæ corpus, in præparata è Cedro arca, & in æde Capitulari sepultum. Vt primùm fores patuere, irruit vnda populi, & Sanctam inclamans, puluerem sepulchri, terramque certatim aspor-

asportauit. Inde continuo fluxu rhedarum, paterna B. Rosæ domus frequentari cœpit à nobilibus viris, qui hortensem cellulam venerabantur, quam Virgo solitudinis studio, inhabitauerat. Eximia prodigia, quæ palam crebrescebant, mirum in modum commendabant populo sepulchrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcircò solemniores instaurare exequias, quibus ipse Prorex interesset, statutum fuit, cumque diu inter illum, & Archiepiscopum amica quæstio agitata fuerit, eò quód præstituta dies, & sæpe variata, semper alterutri incommoda accideret, tándem ambo in quartam Septembris conuenerunt, omninò inscij, eam Sanctæ Rosæ Viterbiensis, honori dedicatam esse. Tota iterum sedibus suis emota Ciuitas, templum impleuit, & dum Sacerdos Numini commendabat B. Rosam, voce non impari sese populus commendabat Beatæ Rosæ, cuius fama celeberrima, breui totius Regni oppida, permeauit. Potosi, trecentis leucis Lima dissitum, in communem gratulationis impetum efferbuit, sonuere in turribus æra campana, micuere luminaria, & tota passim regio Peruana, Beatam Rosam celebrauit, à qua cuncti populariter sibi suffragium pollicebantur : Neque tractu temporis, elanguit populi ardor, namque miraculorum celebritas ; & multitudo in dies, ad inuisendum B. Rosæ sepulchrum, plures accersebat, ideo cum tota Vrbs, & vulgus pariter, & vtriusque ordinis Principes, assererent Beatam Rosam, communem Limensium thesaurum, publico deberi. Archiepiscopus, omnium ardentissimo studio, libenter annuit, & initio anni

1619.

1619. prodijt è ſepulchro Virgineum corpus in-
corruptum, & ſuauiſſimum odorem inhalans.
Celeberrima pompa delatum fuit in templum, vbi
egregius orator, de admirabili B. Roſæ Sanctitate
verba fecit, ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad
dexteram ſummi Altaris, vbi cum nimium gliſce-
ret populi turba, namque omnes, ad ſepulchrum
Virginis, velut ad ſecundam aram, ſubitò conuerte-
bantur : hic perpetuus tumultus erat offerentium vo-
ta, ſuſpendentium anathemata, deponentium ſcipio-
nes, conſulendum fuit reuerentiæ ſacri Tabernaculi,
tranſlatis exuuijs B. Roſæ, in Sacellum Sanctæ Catha-
rinæ Senenſis. Interim Limam, peuenere literæ Apo-
ſtolicæ, quibus autorati Iudices, Tribunal ex formu-
la ſacrorum Rituum erexere, vt examen inſtituerent
de vita, & geſtis Ancillæ Dei Sororis B. Roſæ à San-
cta MARIA. Adfuere teſtes 183. cumque ſolùm
ſupereſſet inſpectio Reliquiarum, delegati ad hoc mu-
nus, repererunt virgineum corpus, expleto poſt obi-
tum anno ferè iam quintodecimo, oſſibus integris,
& ſicca hinc inde carne obductis, ſpirans odorem,
quo fragrant ſiccatæ ad Solem Roſæ. Hinc aulam
Capituli adiere luſtraturi primum Virginis ſepul-
chrum, è quo certatim fideles hauriebant puluerem
ad varia morborum genera depellenda, cũq; non niſi
quinque pondo terræ viſa ſint eruta, aliunde conſti-
tit, complures modios ex illomet foramine fuiſſe ef-
foſſos. Sed cum exinde Procurator Generalis Ordi-
dinis Prædicatorum, admonuiſſet Limenſes Patres,
habendam eſſe rationem conſtitutionis Vrbani VIII.
qua

qua Viris nondum albo Beatorum adſcriptis, Apoſtolica auctoritate, publicus honor interdicitur, illico intempeſtiuum cultum, venerabilis B. Roſæ, abolendum cenſuerunt. Populus Sacellum quæſtibus impleuit, & ſparſo in vulgus rumore, clam in Hiſpaniam delatum eſſe B. Roſæ corpus, non leue periculum imminuit Religioſis viris, qui non ſine labore compeſcuere turbas, oſtendentes, ita conſulendum illuſtrioribus B. Roſæ honoribus, qui ab Apoſtolica Sede ſperantur. Et his quidem prǽludit eximia fama Sanctitatis, quæ omnes rapit in admirationem B. Roſæ. Nimium quantum protenderetur hoc qualecumque compendium, ſi elogia Præſtantium Virorum, hic ſubnecterentur. Non tantùm ſacra D. Dominici Familia, literis communi nomine datis, Sanctam illam, admirabilem, clariſſimis illuſtrem miraculis, & prophetico ſpiritu, inquè omnibus D. Catharinæ Senenſi, ſupparem dicit, ſed & Limenſe Cœnobium, Patrum ſanctæ MARIÆ de Mercede, & Nicolaus Maſtrillus Duran, Prouincialis Societatis IESV, communibus ſuorum votis, & Sacer Ordo Beati Ioannis Dei, & Patres Eremitarum Sancti Auguſtini, & Minorum Sancti Franciſci, & Eccleſiæ Metropolitanæ Limenſis nomine datæ literæ, Summum Pontificem, infimis precibus exorant, vt in Sanctos referat Roſam, & tutelarem Limæ concedat: Eius virtutes enumerant, ac notiſſimam Sanctitatem & admirãda prodigia. Addenda hic eſſet relatio perhonorifica, qua, Eminentiſſimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus, in ſacra Rituum Congregatione coram

coram Sanctissimo D. N. die 15. Septembris 1663. Beatæ Rosæ virtutes enumerauit, & supplices literas, nouem diuersorum Ordinum, ac illustrium Virorum Limensium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentissimi Cardinalis de Aragonia, & binas Magistri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perseuerantiam, & augmentum famæ Sanctitatis, & deuotionem Populorum, quam amplificatam dicit miraculis supra centum nouemdecim, ex processu remissoriali auctoritate Apostolica confecto.

CAPVT XXI.

Beata Rosa, post mortem, & sæpissimè & multis apparet gloriosa. Eadem in scelestorum conuersionibus, & obstinatione cordium emollienda, mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam quæ consequuntur, prodigia ex authenticis processibus Signorum, Gratiarum, & Miraculorum fuisse delecta. Aloysia de Serrano, vt sæpissimè Beatam Rosam immortalem vidit, ita semel præsertim, inter agmina Beatorum, à Deipara Virgine deductam ad Solium diuinum, & immensæ gloriæ corona, decoratam. Testatum reliquit coram Apostolicis Iudicibus Quæstor Gundisaluus viginti, & duabus vicibus, Sancto Viro conspicuam fuisse gloriam Beatæ Rosæ, quæ pariter Doctori Ioanni Del Castillo, videndam se præbuit in fulgidissimo lumine, rosis vndique circumdatam. Deinde verò, plusquàm quinquagies eidem illuxit, multa,

multa, ac sublimia illi edisserens, de fælicitatis suæ ex celso fastigio; quin idem in postrema depositione anni 1631. persanctè asseuerauit; integro sex mensium spatio, interdiu, noctuque, se diuinitus admissum ad tantæ beatitatis spectaculum, ac deinde Cœlesti Ephæbo à B. Rosa imperatum, vt suas vices obiret. Quàmplurimis alijs, notæ Sanctitatis, B. Rosa videndam se obtulit, nunc in Cœli viridarijs cum Christo perambulans, nunc eidem Limanam Vrbem, & Regnum Peruanum commendans, nunc vultu hilari, & iucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæsitoribus virtutum suarum, nunc adornans conclaue; chartam dirigens, & graphiaria instrumenta, Notarijs disponens, excepturis ea, quæ testes proferebant in commendationem sui, & ridentiore, visa gratiam pro obsequio sibi exhibito, spirare. Fuit etiam, quæ nocte concubia hæc verba audiuit: B. Rosa verè Sancta est, quibus confirmata sunt ea, quæ de Rosæ Virtutibus, iuratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans, iussus fuerat in causa venerabilis B. Rosæ, bis mille folia processuum, seu actorum intra certum tempus scribendo absoluere, iamque desperabat se oneri parem fore; adeò lassabantur digiti, stupebat brachium, diuaricabantur nerui, in somnis B. Rosa se scribæ suo exhibuit, & leniter accedens, dexterum iacentis brachium commiter arripuit, validè strinxit; & euigilans Pacecus, scripsit ab aurora ad vsque Solis occasum, nulla digitorum lassitudine, nullo cruciatu neruorum, brachio leuissimo,

ſimo, & ſupra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies ſcriptioni laborioſæ, citra laborem impendere, attonitis quicumque Pacecum nouerant, euſque pulcherimum characterem tot chartis, illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P. M. Auguſtinus de Vega, Ordinis Prædicatorum tunc Peruuiæ Prouincialis, iamque de hominis vita conclamatum erat, cum B. Roſa Chriſtophoro de Ortega, ſuis in ædibus dormiēti, Imperat primo diluculo Cœnobium adeat, & Prouincialem moribundum conueniat, denuncians, nequaquam illum tunc è viuis abiturum, ſed aliquandiù ſub Epiſcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipſa contigit. Celeberrima peccatorum apud Deum Cauſidica, vt conuertantur, & viuant, B. Roſa fuit. Quàmplurimi ad ſolum Virginei corporis in ferretro contactum, ita fuere compunctionis ſtimulo perculſi, vt ibidem cœperint coram populo elatis vocibus, ſua ſcelera deteſtari, & inter hos nonnulli iuuenes liberioris vitæ, qui eo ſolùm conſilio venerant, vt defunctam pulcherrimam Virginem, intuerentur. Succeſſiuis deinde interuallis, ad Mariam de Oliua B. Roſæ Matrem, iuere complures, etiam ex Religioſis ordinibus: vt illius egeſtatem, aliquo ſubſidio recrearent, profeſſi hoc ſe tributum pendere B. Roſæ, cui debebant felicē ſuæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ conſcientiæ, vir, nunquam toto ſacrilegæ vitæ ſuæ decurſu ritè confeſſus, at alterius pietate B. Roſæ commēdatus, ab annoſo conſcientiæ lethargo euigilauit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domi-

Domini emolliuit, vt deinceps vmbram, sceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confessiones exceperant, testimonio, liquidò constitit, post imploratum B. Rosæ in Cœlis auxilium, innumeros tùm Limæ, tùm in vniuerso Regno, ex abysso scelerum emersisse, quod beneficij genus, inter validiora solidæ Sanctitatis argumenta, ex communi Sanctorum Doctorum sententia, meritò computatur. Quid quod Limæ paucis à Virginis obitu diebus, tortilia, disciplinarum flagella, setarum cingula, & variæ sortis cilicia, ob emptorum multitudinem, subitò defecerunt: Insignes peccatrices, luxuriæ nodis exutæ, in calle Virtutis, constantem fixere pedem: In vniuersa Peruana regione, Sacramentalis pœnitentiæ administri communicatis indicijs, adstupuere tantam morum mutationem in populo, à die, qua Beata Rosa in Sponsi sui Regno cœpit agere causam Ciuium suorum. Fœminæ, certatim abiecere vestium luxum, Religiosa claustra cruentis flagrorum ictibus, perpetuò personuerunt, Confessariorum vbique sedilia planctu & gemitibus sunt obsessa, & vir grauissimus iuratus asseruit, ex quo Peruuia nostris detecta patuit, nullum inclaruisse diuini verbi concionatorem, qui tàm vniuersalem pœnitentiæ spiritum, & luculentum pietatis incendium, excitauerit. Et egregiæ quoque virtutis viros, ad studium Sanctitatis accendit, veluti Patrem Ioannem de Villa lobos, Rectorem Tyronum Societatis IESV, qui cum à moritura B. Rosa postulasset, vt se traheret in odorem virtutum suarum, ab eius obitu, sensit arcanas cordis sui vnctiones, & stricturas insoli-

solitas, luminum diuinorum. Quidquòd & quòcumque libitum illi fuit, Beata Rosa pertraxit animos rebellantes. Mariam de Xuara, fœminam prædiuitem, & opulentam, implacabiliter auersam priuignis suis, Francisco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo Consobrinis pauperrimis, ita emolliuit exorata à Francisco, vt consequenti manè, illico matertera resciderit testamentum, quo alijs omnia sua legauerat, & hæredes ex asse scripserit, quos antea oderat mirum in modum: Ludouica Barba, vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confessario suo, diuinitus innotuisse Beatæ Rosæ, quòd ipsa religiosum habitum esset aliquando indutura; sed illicò à morte Beatæ Rosæ, Ludouica, exarsit ambitu sacræ vestis, quam antea veluti Medusæ vultum, horruerat. Alteram Ludouicam de Mendoza, incertam, ac de Beatæ Rosæ Sanctitate animo fluctuantem, repentinus angor inuasit, adeò vt manibus, pedibusque mutilatam se crederet: grauior eiusdem spiritum caligo, ac tempestas mentem obsedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu succuti cæpit; quæ omnia euanuerunt statim, atque elatis vocibus intonuit: Beata Rosa verè Sancta est. Vsque adeò pro Sponsæ suæ honore zelabat Sponsus ille diuinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPVT VLTIMVM.

Beata ROSÆ defunctæ attactu, odore, veneratione, mors, morbi, pericula depelluntur. Eiusdem cingulum, vestes, sepulchro exemptus puluis,

uis, & pictæ imagines, phrænesim, cancrum, lepram, & omne morborum genus, mirabiliter currant.

QVàmuis perpetuum prodigium fuerit Beatæ Rosæ vita, innumeris illam ad aliorum salutem miraculis decorauit Deus, quæ si omnia percenserem, procul à compendij legibus, iret historia nostra. Præstantiora quædam sufficiat indicasse; inter quæ principem locum tenet reuocata ad vitam Magdalena de Torres, filiola semestris Gregorij Agricolæ, quæ cum exanimis à vespere, ad vsque posteræ diei lucem, iacuisset, iamque paratus effodiendo sepulchro sarculus adstaret, attactu vestis Beatæ Rosæ, illicò viua, & sana, in lecto consedit. Antonius Bran, tribus mensibus cum febri, & angore pectoris congressus, tandem iacuit sine motu, anhelitu, vlloue vel minimo signo vitali, nec vellicatione, vel pulsu vllum à gelido corpore, potuit extundi argumentum superstitis vitæ, quam tamen post aliquod tempus, in corpus reuocauit Beata Rosa, ab adstantibus implorata. Dum in templo superfuit virgineum corpus, quàmplurimis manifestam salutem attulit, veluti Elizabethæ Duran, cuius brachium à multo tempore siccum, & inutilè humana ope curari non posse, Medici statuerant: Et seruus Æthiops, qui dexteri brachij, manusque vsum ex plica, & neruorum attractione amiserat: Et Georgius de Aranda Presbyter, qui ob excepta in sinistro brachio vulnera, in bello Chilensi, sanie, conuulsione, ac tumore attractam manum, vegetam, sanam,

nam, & flexibilem reperit: Et Alphonsus Diaz mendicus, toti Limæ notissimus, qui humili nixus fulcro manumque & pedem ex attractione inutiles per solum trahens, illicò exiliuit in pedes, postquàm ad Beatæ Rosæ tumulum, orauit: Adrepserunt & pueri duo Æthiopes, quorum alter nec palmum à terra erigere se, alter vix grallis vtcumque librare se poterat, & Beatæ Rosæ beneficio, extemplò incolumes, duxere per templum choreas. Pueros quàmplures, varijs morbis implicitos, repente Beata Rosa incolumitate donauit, ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, vt ad salutiferum contactum, peruenirent. Quid porrò enumerem, reuocatos à faucibus mortis, adhibito cingulo, velis, particulis vestium, aut alijs, quæ pia sedulitas, Beatæ Rosæ corpori, admouerat? Nullum penè genus ægritudinis esse reor, quo aliqui pertentati, salutem Beatæ Rosæ, non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquamdiu capti, & cancrena perusti, lepra, impetigine, apostemate, arthritide, hydrocela, angina, ad vltimum vitæ discrimen adducti: Et ex alto in profundas foueas prolapsi, & ab equis, super irruentibus, oppressi: Et qui mortem hauserant in poculis venenatis: Et quibus non nisi ad dolorem & onus, luxata brachia, pedesue, supererant. At, quos vrebat ardentissima febris, tàm præsentem Beatæ Rosæ opem experti sunt, vt omnem adnotandorum nominum diligentiam superauerint, & Ioannes Lobo Presbyter, sacramento coram Iudicibus firmauerit, se diuersissimis locis Chuquisaquæ, Potosij, Oruræ, alibi

alibi flagitantibus promiſcuè omnis ætatis, ſexus; conditionis infirmis præbuiſſe potum viuificæ terræ, exemptæ ſepulchro Beatæ Roſæ, & illicò in omnium conſpectu ferè innumera curata fuiſſe languorum genera, & febres præcipuè ſtatim abactas. Peperčerat hæc terra, prodigiosè corpori Beatæ Roſæ, namque cum Limenſe Cœnobium, trecentos numeret Religioſos viros, vt aula Capitularis, excipere poſſit omnia decedentium cadauera, ex agro Panamæ aduecta gleba fuit tenuis, ſoluta, arenoſa, & innato calore ſubtiliter vorax, quo extemplò reſoluat oſſium duritiem, & ingeſta funera, abſumat. Mirum dictu! vnico, totoque illo ſpatio, vbi ſacrum Beatæ Roſæ corpus immiſſum fuit, gleba mutauit indolem, ac ferè pumicea ſoliditate, in ſe coacta obduruit, vt ſolùm ibi digitis, leuique manu teri, aut frangi nequeat, quin ferro opus ſit, vt excauetur: non ſic reliqua illius cemeterij ſuburra, tritu facillima, tractabilis, fluuida. Porrò in hoc Beatæ Roſæ Cœnotaphio, ad perenne humani generis beneficium, viua ſalutiferi pulueris ſcaturigo latet, quod præſertim patuit anno 1632. cum poſt exportatos inde, totoque Regno diſtributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cauo ſtrobiculo, eruta viſa ſunt. Et cum Pater F. Bernardus Marques paucis ante diebus, totum immiſiſſet brachium foramini, paulò poſt ſuccreſcente intus puluere, vix manum immergere totam potuit. Sexenni Virgini muſculos gutturales inflammarat Synnanche, & Chirurgus vlcere inſpecto, negauerat puellam curari poſſe, namque cancrena, ſe plagæ inſinuauerat, & eroſæ carnes

nes fruſtillatim vlceri excidebant: atque indies, ſer-
pebat malum. At, epoto ſalutifero puluere conua-
luit. Ab annis viginti, Abbatiſſa Monaſterij Sanctæ
Claræ, miſerrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in-
qua ſparſim, pluſquam quadraginta vlcerum hiabant
ora, ſed & febrim per viſcera ſæuientem extinxit, &
vulnera clauſit, puluis hic ſalutaris. Sed quid ſingula
enumerem? Fœminas præcipuè puerperij doloribus
tabeſcentes, præſentiſſimo auxilio Sanctæ Roſæ ſæpiſſi-
mè recreauit, idcircò quamplurimis pueris, ac puellis
additum fuit cognomen, de Roſa, in perpetuum bene-
ficij monumentum. Ipſa natura voluit aliquando ſu-
pereſſe mnemoſynon beneficij à Sancta Roſa collati,
veluti in Petro de Quixano, qui cum tranſuerſim
actus in vtero matrem exanimaret; ope Sanctæ Roſæ
prodiuit ſtatim, pictam gerens in dextera palpebra,
Roſam. Et aliâs, huic noui Orbis Thaumaturgæ
[illegible]mperarunt mutatæ naturæ vices, vt quando, Tau-
ros ferociter irruentes compeſcuit & piſcibus impe-
rauit, vt in retia confluerent, & puellæ decenni vires
addidit, vt pondus erigeret, cui quatuor robuſti baiuli
impares fore credebantur. Quin etiam mentem,
aliquibus ab eius ſtatu dimotis, illicò redonauit. Hinc
vniuerſæ Peruuiæ incolis, commune ſtudium fuit, in
prodigioſæ virtutis memoriam, paſſim per ædes, San-
ctæ Roſæ effigiem habere, cuius oſculo, quàm plurimi
cum morte luctantes, enormiter ſaucij, per humum,
ſolutis membris repentes, ſalutem illicò receperunt.
Ex his imaginibus, aliquæ pallentem Sanctæ Roſæ
vultum referentes, viſæ ſunt venuſtè in genis rube-

re, & blando fulgore hilaritatis suæ, omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ sunt Apostolicæ literæ, compellentes vndique fideles, ad Sanctæ Rosæ prodigia, sacris Iudicibus deferenda. Sed accipe ipsa verba Sacræ Congregationis, miracula approbantis, Heroica. I. Præseruationis à vicina morte Ioannis Zelillij, per quatuor Menses oppressi febri Hectica tertiæ speciei, progressa in exquisitum marasmum, cum pulmonis vlcere, tussi marcidum sanguinem exscreante, ac gutture pariter vlcerato, cui etiam superuenerat febris putrida, ac maligna, adeò, quòd susceptis omnibus moribundorum Sacramentis adextremum redactus agonem iacuerit absque motu, & arteriarum pulsu trium Medicorum voce iam proclamatus: qui demum S. Rosæ auxilio implorato, sumptoq; sepulchri eiusdem puluere, in cochleari aquâ resoluto, confestim salutem cum pristino vigore, recuperauit. II. Candidæ Rosettæ, Vexilliferi Aloysij de Caruaial Hispani vxoris, cui in partu fetus præmortui, conatus nimius, pro emissione secundarum, per triduum adhibitus, vnâ cum illis extruserat matricem, quæ deinde frigisacta, marmoris instar obdurata, nigra, visuq; horrida, prægrandis, ac trium librarum pondere grauis, cum ingenti cruciatu, per octennium sic permansit foris, donec Sanctæ huius (cui se impensè commendauit) Imagine papyraceâ ventri ipsius applicatâ, statim comperit matricem in aluum sibi redijsse, vnde illicò sana & robusta lecto exilijt, ac per domum præ gaudio visa est saltitare. III. Fr. Seraphini Puglisi ex Ordine B. Mariæ de

Monte

Monte Carmelo, qui laborans febri malignâ ac decimo ſeptimo ſuæ infirmitatis die, derelictus à Medico aſſeuerante moriturum noctis inſequentis horâ quintâ vel ſextâ, viſu & loquelâ deſtitutus, ac in agone poſitus, ope huius Sanctæ, ex toto corde imploratâ (quæ & ægro per viſum apparuit) in continenti ſanus, robuſtus atquæ incolumis euaſit, compertuſq; fuit. IV. Angelæ la Cibaſſa, binis febribus tertianis continuis ac malignis cum dolore capitis & ſtomachi, flatuumque copia per dies viginti ſeptem, acriter cruciatæ, oppreſſæ, à Medico proclamatæ, morti proximæ, iamque ſex horarum ſpatio in agonia conſtitutæ, quæ Matris hortatu Sanctæ huius ope inuocatâ, dein oleo ex lampade ante eiuſdem aram pendulâ deſumpto, vncta in colo, pectore ac ſtomacho ſtatim, atque in continenti, priſtinæ ſaluti, cum omnimoda recuperatione virium, fuit reſtituta. Hæc [illegible] approbatis, ſufficiant, ſiquidem Canonizatio Solenniſſima die XII. April. 1671. ſubſecuta eſt. At, deſunt verba, calamus mihi non datur exactus, vt vel pauca exprimam hic, Quæ? & Qualiter? peracta Romæ, & vbique in hoc noſtro, & apud Antipodas, Hemiſpherio, geſtientium animorum & congratulantium tantæ Sanctæ, & glorioſæ Virgini ROSÆ! Quæ, ô vtinam & pro nobis oret, ſuſcipiatq; ad protegendum, Regnum Poloniæ. Fiat, Fiat.